

‘Jouw stad is mijn stad. *Ons Amsterdam*’

– Karsu Dönmez & Stef Bos, Amsterdam 750 jaar

Coalitieakkoord 2026-2030
PRO Amsterdam & D66 Amsterdam

PRO
AMSTERDAM

D66
Amsterdam

“Ik kom uit Amsterdam.
En alle straten hier,
ik ken ze naam voor naam.
Ik heb de wereld hier
voor mij zien opengaan.

Al zijn de tijden ook veranderd
en zijn we soms het Noorden kwijt,
jij blijft de haven waar iedereen
zichzelf kan zijn.

Jouw toekomst is mijn toekomst
Want jij bent mijn stad.”

— Karsu Dönmez & Stef Bos,
Amsterdam 750 jaar

Inleiding

Amsterdam is van ons allemaal. Van de mensen die hier geboren zijn en van de mensen die hier hun toekomst hebben gevonden. Van de zorgmedewerker die nachtdiensten draait, de docent voor de klas, de ondernemer op de hoek, de onzichtbare mensen zonder papieren, de kunstenaar, de schoonmaker, de vrijwilliger in het buurthuis en de jongeren die hun plek nog zoeken. Van iedereen die iedere dag opnieuw bijdraagt aan onze stad. Op school, op pleinen, in verenigingen, in religieuze ontmoetingsplekken, in buurthuizen, bij bedrijven en culturele instellingen.

Amsterdam is een vrije, innovatieve en solidaire stad. Een stad waar mensen kansen zien en opstaan voor vrijheid en voor elkaar. Juist in een tijd waar vertrouwen onder druk staat en tegenstellingen groter lijken te worden, kiezen wij voor een Amsterdam waarin iedereen meetelt en niemand wordt buitengesloten.

Maar we zien ook dat die stad onder druk staat. Voor veel Amsterdammers voelt de stad niet meer vanzelfsprekend als thuis. De woningnood is hoog, voorzieningen staan onder druk, de bereikbaarheid van de stad knelt steeds meer en de toenemende drukte en toerisme vraagt om keuzes. Leraren, agenten, zorgmedewerkers, ondernemers en jonge gezinnen vragen zich af of er in Amsterdam nog plek voor hen is. Of hun buurt bereikbaar blijft. Of de overheid hen nog ziet. Te vaak bepalen inkomen of achtergrond hoeveel kansen iemand krijgt.

Daarom kiezen wij voor een Amsterdam dat een thuis biedt aan iedereen. Een stad waar wonen betaalbaar is, waar kinderen veilig opgroeien en gelijke kansen krijgen, waar lokale ondernemers de ruimte krijgen om te vernieuwen, waar duurzaamheid voorop staat en waar de overheid naast bewoners staat in plaats van tegenover hen.

Dat vraagt allereerst iets van de gemeente zelf. De gemeente moet niet alleen beleid maken, maar aanwezig zijn als bondgenoot. Luisteren. Doen wat nodig is. Begrijpelijk, benaderbaar en betrouwbaar zijn. Niet verdwalen in regels en processen, maar naast bewoners staan wanneer het erop aankomt. Minder praten, meer mogelijk maken. Een overheid die aanwezig is in buurten en samenwerkt met bewoners, vrijwilligers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en iedereen die de stad sterker maakt. Die ruimte geeft aan nieuwe bedrijvigheid en aan economische groei die hand in hand gaat met duurzaamheid en brede welvaart. Met mensen centraal, vanuit vertrouwen.

Daarom hebben we tijdens deze onderhandelingen bewust de stad opgezocht. We hebben gesproken met bewoners, ondernemers en organisaties uit alle delen van Amsterdam. Ook hebben we drie betrokken Amsterdammers uitgenodigd om als stadsformateur mee te kijken en kritisch te reflecteren op onze gesprekken tijdens de formatie. Alle opgehaalde zorgen, ideeën en ervaringen vormen de basis van dit akkoord, zodat hopelijk vele

Amsterdammers hier zich in kunnen herkennen. Dat is hard nodig, want de opkomstcijfers laten zien dat de afstand tussen de gemeente en bewoners steeds groter wordt. Aan ons om die kloof te dichten.

Dit akkoord draait om zichtbare resultaten. De coalitie van PRO Amsterdam en D66 kiest voor uitvoering en actie. Want de waarde van plannen zit niet in woorden op papier, maar in wat mensen merken in hun straat, plein, buurt en huis. In de vraag of het leven betaalbaarder wordt. Of voorzieningen bereikbaar blijven. Of mensen zich veilig en gezien voelen. Of de stad nog voelt als hún stad.

Daarom zijn we ambitieus. Maar we beseffen ons ook dat niet alles tegelijkertijd kan en moet. Bovendien vragen we veel van de organisatie, zeker omdat we ook gaan krimpen en reorganiseren om die uitvoering echt weer centraal te stellen. Samen met de organisatie zetten we de schouders eronder.

De uitdagingen voor Amsterdam zijn groot. Maar de kracht van deze stad is altijd geweest dat we vooruit durven kijken. Dat we blijven bouwen aan een sterke stad waarin mensen kansen krijgen en vertrouwen hebben in de toekomst.

Dat is het Amsterdam waarvoor wij kiezen.
Een vrije, innovatieve en solidaire stad.
Jouw stad is mijn stad. Ons Amsterdam.

Zita Pels,
PRO Amsterdam

Melanie van der Horst,
D66 Amsterdam

Inhoudsopgave

Inleiding	3	4. Werk, ondernemen en bestaanszekerheid	31	8. Financiën en organisatie	54
1. Een thuis in de stad	7	4.1 Sociale economie	33	8.1 Ombuigingen	56
1.1 Betaalbaar en passend wonen	9	4.2 Innovatieve economie	34	8.2 Lasten	57
1.2 Doorstroming en beter benutten bestaande voorraad	9	4.3 Ruimte voor werk en vitale buurten	34	8.3 Financiële spelregels	58
1.3 Compleet bouwen voor iedereen	10	4.4 Meedoen via werk en ontwikkeling	35	8.4 Schuldpositie	59
1.4 Woningen in handen van Amsterdammers	12	4.5 Een toekomst zonder schulden	36	8.5 Organisatie: ongelijk investeren voor gelijke kansen als standaard	59
1.5 Kwaliteit verbeteren van bestaande woningen	13	5. De overheid als bondgenoot	38	8.6 Financiële tabel begroting	61
1.6 Een perspectief voor iedereen	13	5.1 Een overheid die naast je staat	40	Nawoord formateur	65
1.7 Masterplannen Nieuw-West, Zuidoost en Aanpak Noord	14	5.2 Democratisering en participatie	41	Bijlagen	
2. Kansengelijkheid centraal	17	5.3 Menselijke dienstverlening en digitalisering	41	A. Portefeuilleverdeling	68
2.1 Een sterke start voor ieder kind	19	5.4 Een schone stad	42	B. Stadsdelen	69
2.2 Opgroeien met kansen en ondersteuning (jeugd en jeugdzorg)	20	6. Vrij en veilig	44		
2.3 Toegankelijke sport	21	6.1 Inclusie, diversiteit en anti-discriminatie	46		
2.4 Kunst & Cultuur	22	6.2 Perspectief voor jongeren	47		
2.5 De juiste hulp en zorg	23	6.3 Veiligheid in elke buurt	47		
2.6 Ruimte voor vluchtelingen en ongedocumenteerden	24	6.4 Vrouwenveiligheid	48		
3. Een stad van de toekomst	25	6.5 Criminaliteit bestrijden	49		
3.1 Een duurzame toekomst	27	7. De stad in beweging	50		
3.2 Schone lucht en een gezonde leefomgeving	28	7.1 Slim en duurzaam onderweg	52		
3.3 Groen	28	7.2 Een bereikbare stad voor iedereen	52		
3.4 Ruimtelijke ordening	29	7.3 Ruimte voor bewoners in een drukke stad	52		
3.5 Dierenwelzijn	29	7.4 Openbare ruimte eerlijk verdeeld	53		
3.6 Voedsel	30				

Tijdens de onderhandelingen hebben wij in zogeheten 'stadsgesprekken' gesproken met bewoners, ondernemers en organisaties uit alle delen van Amsterdam. Wij zijn alle deelnemers zeer dankbaar. Door de tekst heen vindt u quotes en input uit deze gesprekken.

“Het ontbreekt ons niet aan plannen, onderzoek of beleid, maar aan verbinding, precies daar waar het vastloopt. Werkelijke vooruitgang vraagt om radicale aanwezigheid: minder sturen op afstand, meer handelen in nabijheid, met inclusie als motor van innovatie.”

— Abdelhamid Idrissi, *Studiehuizen, Supermarkt Fris, stadsformateur*

Hoofdstuk 1

Een thuis in de stad

1. Een thuis in de stad

Amsterdam heeft een rijke geschiedenis in de volkshuisvesting. Pioniers als Louise Went en Jakoba Mulder zetten zich al vroeg in voor betaalbare woningen en namen daarbij ook het perspectief van vrouwen mee. Toen leefde al het besef dat wonen een basisrecht is. Toch zitten vandaag nog te veel Amsterdammers vast: zij betalen te veel, wonen in tochtige schimmelwoningen of hebben geen vast dak boven hun hoofd.

Daarom blazen we de idealen van volkshuisvesting nieuw leven in. Iedereen moet kunnen wonen in een betaalbare, passende woning, in buurten met goede voorzieningen en gelijke kansen. Wonen gaat niet alleen over stenen, maar ook over samenleven in complete buurten en het opbouwen van een bestaan.

Ons beleid is gebaseerd op het principe “Wonen eerst”: een passende woning biedt een veilige basis. Daarom blijven we werken aan het beëindigen van dakloosheid. Ook voeren we een kinderrechtentoets in bij grote veranderingen in het woonbeleid, omdat kinderen vaak het hardst worden geraakt door de wooncrisis. Daarnaast zetten we de behoeften van senioren, gezinnen en studenten centraal, in zowel bestaande woningen als nieuwbouw.

De Amsterdamse Aanpak Volkshuisvesting gaat een nieuwe fase in. We laten de bestaande stad en nieuwbouw elkaar versterken. We pakken misbruik en leegstand aan, stimuleren doorstroming, blijven betaalbare woningen bouwen en verbeteren de kwaliteit van bestaande woningen. Tegelijkertijd richten we ons op de lange termijn. De wooncrisis lossen we als gemeente niet alleen en niet in vier jaar op. We kiezen ervoor om onze invloed aan te wenden voor betaalbaarheid, voor de groei van sterke publieke en coöperatieve woonvormen en voor buurten waarin mensen zich thuis voelen met de juiste voorzieningen.

Dit alles doen we samen met de Amsterdammers, de woningbouwcorporaties en de marktpartijen. Samen zetten we volkshuisvesting op één.

1.1 Betaalbaar en passend wonen

Door de wooncrisis worden de rechten van huurders vaak geschonden. Amsterdam wil de regie terugpakken en zorgen dat onze woningen en onze bewoners worden beschermd tegen de grillen van de markt. Betaalbaarheid en passend wonen staan daarbij centraal.

Dit gaan we doen

- ✗ We controleren actief **twintigduizend woningen om te zorgen dat huurprijzen voldoen aan de Wet Betaalbare Huur**, te beginnen bij studenten- en middenhuurwoningen.
- ✗ Via een pilot handhaven we op de huisvestingsvergunning voor particuliere sociale en middenhuurwoningen. Ook onderzoeken we of een vergunningsplicht binnen de Wet goed verhuurderschap malafide verhuurpraktijken kan tegengaan.
- ✗ We **versterken de positie van huurders**. Stichting !Woon wordt financieel ondersteund en bewonerscommissies en huurdersverenigingen worden geholpen bij hun werk en de versterking van huurdervertegenwoordiging.
- ✗ De huidige **voorrangsregels worden versimpeld**. De stadsdeelvoorrang op nieuwbouwwoningen in Noord, Nieuw-West en Zuidoost blijft bestaan. De voorrang voor Amsterdamse jongeren stopt, omdat al meer dan tachtig procent van de jongerenwoningen naar Amsterdamse jongeren gaat.
- ✗ We **blijven voorrang geven aan mensen in essentiële beroepen** zoals zorg, onderwijs en politie, uitgebreid met gemeentelijke uitvoerende diensten met onregelmatige werktijden, zoals afvalmedewerkers.
- ✗ We onderzoeken hoe voorrangsregels voor gezinnen en senioren verbeterd kunnen worden, waaronder voorrang voor Amsterdamse senioren in de eigen buurt.
- ✗ De wooncrisis speelt niet alleen in Amsterdam. Daarom starten we samen met steden wereldwijd een “**affordable cities collective**” om kennis over betaalbare huisvesting uit te wisselen.

Dit blijven we doen

- ✗ We pleiten bij het kabinet voor **behoud van de zelfbewoningsplicht** en verhoging van de grens, zodat meer woningen eronder vallen.
- ✗ De **opkoopbescherming blijft bestaan**. Daarnaast pleiten we landelijk voor meer mogelijkheden om (koop)woningen toe te wijzen aan Amsterdammers.
- ✗ We blijven statushouders met voorrang huisvesten en zorgen dat de achterstand niet verder oploopt.
- ✗ Regionaal maken we afspraken over de verdeling van opvang en huisvesting (PHKG).

1.2 Doorstroming en beter benutten bestaande voorraad

Doorstroming en het beter benutten van de bestaande voorraad zijn essentieel om de vastgelopen woningmarkt weer op gang te brengen. Op dit moment wonen te veel mensen in een woning die eigenlijk niet goed passend is, zoals senioren die de trap niet meer opkomen en gezinnen in woningen met te weinig slaapkamers voor hun kinderen. We zetten stevig in op het beter benutten van de bestaande woningvoorraad, zodat we doorstroming op gang brengen en daarmee meer woningen vrijmaken voor passende bewoning.

Dit gaan we doen

- ✗ We breiden het **doorstroomoffensief** uit. In buurten met veel ouderen komen **doorstroomcoaches**. Verhuisregelingen worden verruimd voor ouderen in sociale huur én middenhuur. Daarnaast komt er een **verhuisservice** waarbij ouderen tegen een inkomensafhankelijke bijdrage volledig worden ontzorgd. Ook breiden we het aantal **Lang Leven Thuisflats** verder uit naar ieder stadsdeel.
- ✗ We ondersteunen huurders die structureel meer zijn gaan verdienen dan de inkomensgrens voor sociale of middenhuur in het vinden van een andere woning, bijvoorbeeld via het doorstroomoffensief.

- ✗ Samen met woningcorporaties organiseren we een grootschalige **woningruilactie** om bewoners te stimuleren te verhuizen naar een beter passende woning. Bij succes schalen we dit op naar alle huurwoningen in de stad.
- ✗ We maken woningvorming van koopwoningen vanaf honderd vierkante meter en **optoppen** eenvoudiger. Samen met woningeigenaren, woningcorporaties en Verenigingen van Eigenaren (VvE's) versimpelen we procedures voor extra woonruimte. Bij optoppen geldt dit voor corporaties en VvE's die opbrengsten inzetten voor verduurzaming of andere structurele verbeteringen; bij succes breiden we dit uit naar alle complexen.
- ✗ Samen met corporaties en marktpartijen onderzoeken we hoe de bestaande woningvoorraad slimmer en efficiënter benut kan worden.
- ✗ Leegstaand commercieel vastgoed, zoals kantoren, wordt waar mogelijk (tijdelijk) herbestemd voor wonen. De leegstandsverordening voor wonen breiden we onder dezelfde voorwaarden uit naar commercieel vastgoed.

Dit blijven we doen

- ✗ **Hospitaverhuur** blijven we stimuleren, terwijl we verkamering volgens het huidige beleid begrenzen om een gezonde balans te houden.
- ✗ Het **stoppen van de verkoop van sociale huurwoningen** blijft de inzet. We pleiten voor extra rijksmiddelen voor corporaties en onderzoeken of de gemeente zelf leningen kan verstrekken als alternatief financieringsinstrument.
- ✗ Het **leegstandsbeleid** blijft en zodra mogelijk voeren we een leegstandsheffing op het wettelijk maximum in. Ook onderzoeken we of deze heffing kan dienen als belasting op tweede woningen.

1.3 Compleet bouwen voor iedereen

De afgelopen jaren lag de focus op zoveel mogelijk woningbouw en op de 40-40-20 verdeling van 40% sociale huur, 40% middenhuur en 20% vrije sector. Tegelijkertijd moest woningbouw niet alleen kostendekkend zijn, maar ook financieel bijdragen aan andere ambities.

Amsterdam bouwt inmiddels meer woningen dan waar ook in Nederland en daar zijn we trots op. Maar de combinatie van hoge bouwambities, de 40-40-20 verdeling en afdrachten aan het vereveningsfonds zet bouwprojecten onder druk en zorgt ervoor dat het geld langzaam opdraait. Daarnaast stimuleert het systeem vooral de bouw van kleinere woningen, terwijl er niet altijd genoeg ruimte is voor een complete stad met goede voorzieningen. Daardoor delven woningen voor ouderen, betaalbare grotere gezinswoningen, driekamerappartementen in de middenhuur en studentenhuizen met gedeelde voorzieningen het onderspit. Terwijl juist het bouwen van bijvoorbeeld seniorenwoningen de hele stad dient: ouderen kunnen langer thuis wonen op een passende plek, de zorgkosten blijven lager en er ontstaat een lange keten van doorstroming.

Dit gaan we doen

- ✗ We maken samen met onze partners een **Bouwagenda** voor de komende 15 jaar. Daarin werken we naar een nieuw tijdperk waar woonruimte centraal staat, niet alleen het aantal woningen. Woningbouw hoeft geen geld meer op te leveren voor de gemeentekas; we investeren extra in betaalbare woningen die voor marktpartijen en corporaties niet rendabel zijn. Nieuwbouw richten we in op doorstroming, met partnerschap en een langetermijnvisie die zorgt voor duidelijkheid en rust in de sector.
- ✗ Samen met onze partners onderzoeken we hoe het proces van **ontwerp tot vergunningverlening eenvoudiger en sneller** kan, onder andere door parallel plannen en prefab oplossingen. We spreken nu geen vast aantal woningen af, maar bepalen samen een ambitieus en haalbaar doel met passende randvoorwaarden.
- ✗ We bouwen zoveel mogelijk **passende en betaalbare woningen** voor iedereen. Daarom blijft 40-40-20 ons uitgangspunt. Maar andere keuzes zijn mogelijk wanneer dit het bouwen van de juiste woningen – die helpen bij

doorstroming – in de weg staat. In buurten met meer dan 40% sociale huur leveren we maatwerk, zonder dat het aantal sociale huurwoningen in een gebied daalt. In buurten met te weinig betaalbare woningen zoeken we juist naar mogelijkheden om extra betaalbare woningen toe te voegen.

- ✗ De minister werkt nu aan de uitwerking van Wet Regie Volkshuisvesting. Daarin komen waarschijnlijk verplichte percentages voor woningbouw per regio: 30-40-30. Wij passen het percentage aan conform deze wet als blijkt dat als wij vasthouden aan 40-40-20 er beperkt sociale woningen worden gebouwd in de regio. In transformatiegebieden werken we al met 30-40-30 en dat blijven we doen.
- ✗ We zijn druk bezig om de reserveringen voor de elektriciteitsaansluitingen van de woningen in de planvoorraad om te zetten in concrete contracten voor levering met Liander. Tegelijkertijd hangt er een donkere wolk boven de bouwambities: door **netcongestie** is het mogelijk dat we niet zoveel en zo snel kunnen bouwen als we zouden willen.
- ✗ Er is een groot tekort aan **middenhuur**, daarom zetten we daar de komende periode extra op in. We bouwen middenhuur bij voorkeur met woningcorporaties en marktpartijen die deze woningen **eeuwigdurend** betaalbaar houden. Ook onderzoeken we een “**middensegment-plus**” voor grotere gezinswoningen en realiseren we binnen het middensegment meer koopwoningen. We ontwikkelen financieringsinstrumenten zodat (een deel van) de overwaarde voor het bouwen van meer betaalbare woningen kan worden ingezet.
- ✗ We verruimen het aantal woningen dat onder een “kleine ontwikkeling” valt naar 20 woningen, mits er 10 woningen in de middenhuur worden gerealiseerd. Het is niet mogelijk om dit gefaseerd in te zetten.
- ✗ In elk stadsdeel voegen we **woningen voor senioren** toe. Senioren verdienen een passend thuis waar zij prettig oud kunnen worden, met zorg die aansluit bij hun behoeften. Door de vergrijzing neemt de behoefte hieraan snel toe. Daarom zetten we het programma seniorenhuisvesting voort en nemen we concrete streefcijfers op in de Bouwagenda.
- ✗ We maken geld vrij voor studentenhuisvesting. Samen met studenten, onderwijsinstellingen en woningcorporaties maken we in het **overleg studentenhuisvesting** afspraken over voldoende, betaalbare en passende studentenwoningen, met duidelijke nieuwbouwdoelen. Ook vragen we onderwijsinstellingen ruimte op eigen terrein beschikbaar te maken. De

nadruk ligt op woonvormen waar drie of meer studenten samenwonen, om eenzaamheid tegen te gaan en ruimte efficiënter te gebruiken.

- ✗ We gaan anders rapporteren: niet meer elk half jaar, maar jaarlijks. Daarbij brengen we het aantal gebouwde woningen, woonplekken, verhuiskbewegingen door nieuwbouw en tijdelijke woningen in beeld.
- ✗ We zetten extra in op cultuursensitief bouwen en de positie van vrouwen in het ontwerp van de woningen en de buitenruimte.
- ✗ We zetten vol in op de 1.500 ingeplande **tijdelijke woningen** en maken plannen voor 1000 extra tijdelijke woningen. Deze woningen gebruiken we ook voor mensen die tijdelijk in de knel zitten, zoals gescheiden ouders en (dreigend) economisch daklozen. Als onderdeel hiervan bouwen we een locatie met onzelfstandige woonplekken voor spoedzoekers zoals jongeren, studenten, Oekraïners, statushouders en economisch daklozen. Samen met zorgpartijen ontwikkelen we een programma dat bewoners ondersteunt naar een permanente woonoplossing. Ook blijven we jongeren en statushouders in deze complexen huisvesten. Als door netcongestie permanente bouw vertraagt, schalen we tijdelijke woningen op. Deze periode maken we ook plannen voor een permanente locatie voor tijdelijke woonvragen.
- ✗ Voor het **Marineterrein** wordt gekeken naar een optimale combinatie van betaalbare woningen en commerciële functies, om maximaal in te zetten op zoveel mogelijk betaalbare woningen in het centrum.
- ✗ We gaan in gesprek over het sluiten van de **Bijenkorfgarage** en het bouwen van woningen op die locatie.
- ✗ Om het eerlijker te maken, zorgen we voor volledige transparantie in de kosten van ondergrondse parkeerplaatsen en verbieden we kruissubsidies, zodat huishoudens zonder auto niet meebetalen aan parkeerplekken.
- ✗ We zetten vaker het **voorkeursrecht** in om grond aan te kopen en speculatie tegen te gaan. Ook andere vormen van actief grondbeleid worden onderzocht. We onderzoeken of er een boete kan komen op het zonder goede reden uitstellen van bouwprojecten.
- ✗ We geven meer ruimte aan **sloop-nieuwbouw** voor woningcorporaties, met als belangrijke voorwaarden dat bewoners een **terugkeergarantie** in de buurt behouden en het aantal sociale huur- of gezinswoningen toeneemt of elders in de buurt wordt gecompenseerd.

- × We zorgen dat wijkvoorzieningen op orde komen en blijven, zodat we een **complete stad** bouwen. Bij nieuwe ontwikkelingen en verdichting kijken we niet alleen naar het aantal woningen, maar ook naar voorzieningen zoals zorg, onderwijs, groen, sport en afvalinzameling. Deze voorzieningen moeten meegroeien met het aantal inwoners, zodat de leefbaarheid in elke wijk behouden blijft. Bestaande bewoners moeten kunnen meeprofiten. Als daar grote investeringen voor nodig zijn, kan de 40-40-20-verdeling worden aangepast in de nieuwbouw om voldoende geld hiervoor te hebben, mits de kwaliteit van de openbare ruimte bij de bestaande woningen van dezelfde kwaliteit wordt als die van de nieuwe woningen.
- × We **stoppen met de structurele uitnames uit het vereveningsfonds**, zodat de middelen volledig ten goede komen aan volkshuisvesting en stedelijke ontwikkeling. Per direct stoppen we de uitkering aan de algemene middelen. Per 2031 wordt ook de storting voor de schaa spronginvesteringen overgenomen in de algemene middelen. We zetten de opbrengsten in voor meer driekamerwoningen in de sociale en middenhuur, het verlengen van de termijn of invoeren van eeuwigdurende middenhuur en de ontwikkeling van coöperatieve woonruimte in gebiedsontwikkeling.
- × Het verdienvermogen van gebiedsontwikkelingen staat onder druk. Daarom geven we in grote ontwikkelingen **meer ruimte voor commerciële functies** als dit ervoor zorgt dat dit leidt tot meer betaalbare woningen.
- × Op dit moment is het canonpercentage van nieuwe uitgaven lager dan het rentepercentage waarvoor de gemeente leent. Daarom maken we het erfpachtsysteem budgetneutraal voor nieuwe eeuwigdurende erfpachtuitgaven, zodat het geen structurele kostenpost voor de gemeente vormt en eerlijk en transparant functioneert.

Hier gaan we mee door

- × Totdat we een Bouwagenda hebben gaan we door met het huidige beleid. Dat betekent dat we voor de periode tot en met 2029 volop blijven doorbouwen aan de 68.000 woningen die we op dit moment in de planvoorraad hebben. Dit past ook bij de ambitie die we in de woondeal met het Rijk hebben afgesproken.
- × We gaan door met **Gewoon Goed**. In aanloop naar de Bouwagenda nodigen we partijen uit om overbodige regels aan te dragen die geschrapt of anders

toegepast kunnen worden om de bouw en renovatie te versnellen.

- × **Woonwagengewoners** zijn en blijven onderdeel van onze stad. Daarom nemen we locaties voor nieuwe woonwagens op in gebiedsontwikkeling. We werken samen met woonwagengewoners aan een gezamenlijke agenda voor het behoud van deze gemeenschap in de stad.

1.4 Woningen in handen van Amsterdammers

Voor een goede volkshuisvesting is het van belang dat de overheid en bewoners zelf meer regie krijgen op de te bouwen woningen. Op dit moment zijn we hiervoor nog volledig afhankelijk van de markt. De komende vier jaar zetten we in op het verder verstevigen van de positie van wooncoöperaties en woongroepen. Daarnaast gaan we in gesprek met jongerenorganisaties en de Jongerenadviesraad om hen zo te betrekken bij de toekomst van de volkshuisvesting in Amsterdam.

Dit gaan we doen

- × We experimenteren met “**beheercoöperaties**” waarbij een woningbouwcorporatie of ontwikkelaar bouwt en het beheer vervolgens in handen van de bewoners komt.
- × De mogelijkheid voor leningen voor **wooncoöperaties** wordt voortgezet en uitgebreid, met focus op sociale en middenhuurcoöperaties. Daarnaast wijzen we binnen gebiedsontwikkeling meer locaties aan voor collectieve woonvormen. Er komt een vast overleg met wooncoöperaties en we werken samen aan een agenda om hun positie en slagkracht te versterken.
- × We vragen bedrijven mee te investeren in middenhuurcoöperaties. Binnen deze coöperaties kunnen werknemers van deze bedrijven en andere Amsterdammers een plek krijgen.
- × We geven ruimte aan nieuwe initiatieven, zoals “generatieflats” waar jongeren, gezinnen en ouderen gemengd wonen, en andere sociale woonvormen.

1.5 Kwaliteit verbeteren van bestaande woningen

De komende jaren ligt er een grote opgave in het verbeteren van de kwaliteit van bestaande woningen in de stad. Woningcorporaties moeten duizenden sociale huurwoningen in oude buurten verduurzamen en toekomstbestendig maken. Dit is een kostbare opgave. Het college wil hier als partner een stevige bijdrage aan leveren.

Dit gaan we doen

- ✗ Na het succesvolle isolatieoffensief zetten we de volgende stap met een breed **isolatiepact**. Samen met woningcorporaties, VvE's en particuliere eigenaren maken we afspraken over zowel snelle energiebesparende maatregelen en grotere isolatieprojecten. We richten ons eerst op buurten met de meeste energiearmoede, zodat bewoners met hoge energielasten als eerste profiteren van lagere kosten en meer wooncomfort. Buurtorganisaties blijven een belangrijke rol spelen in de korte-termijnaanpak.
- ✗ Het **verduurzamen van erfgoed** en ander vastgoed maken we eenvoudiger met het uitgangspunt "ja, tenzij". Alleen strikt noodzakelijke eisen blijven gelden om het karakter van monumenten te beschermen. Als verduurzaming van een gemeentelijk monument technisch of financieel niet haalbaar blijkt, kan het bespreekbaar zijn om de monumentenstatus te heroverwegen. Er worden geen aanvullende eisen gesteld bij Rijks- en provinciale monumenten.

Dit blijven we doen

- ✗ Om verduurzaming toegankelijker te maken blijft de gemeente collectieve inkoop van isolatiematerialen, kozijnen, dubbel glas en zonnepanelen stimuleren.
- ✗ **Verenigingen van Eigenaren** spelen een sleutelrol in de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Daarom versterken we de financiële en technische ondersteuning voor VvE's
- ✗ De aanpak van **schimmel** wordt voortgezet, met als doel ernstige schimmelproblematiek in 2030 uit te bannen. Zonder Rijksregels en financiering voor grootschalige renovaties komt dit doel onder druk te staan, daarom krijgt de

lobby hiervoor prioriteit. Zoals afgesproken met woningcorporaties krijgen gezinnen die in een schimmelwoning wonen met voorrang een andere woning, waarna de woning wordt opgeknapt.

"Bij VVE's is het lastig om alle bewoners mee te krijgen met verduurzamingsplannen. De kosten zijn hoog, maandelijkse lasten stijgen, en bewoners zien vaak niet direct wat ze ervoor terugkrijgen. Daarnaast zit regelgeving soms ook in de weg."

— Stadsgesprek

1.6 Een perspectief voor iedereen

We doen alles wat in onze macht ligt om dakloosheid te beëindigen en zorgen tot die tijd dat mensen zonder vast dak boven hun hoofd de juiste hulp krijgen. Daarbij hebben we speciale aandacht voor gezinnen: het is onacceptabel dat kinderen dakloos zijn. We staan voor snelle toewijzing van de woningen voor dak- en thuislozen volgens Wonen Eerst: geen verplichte opvang trajecten vooraf, maar direct een sleutel in handen.

Dit gaan we doen

- ✗ We voegen **flexwoningen** toe voor mensen die economisch dakloos zijn, waarbij we ook kijken naar onzelfstandige woningen. We ontwikkelen daarnaast nieuwe woonvormen voor mensen die dakloos zijn en voor wie regulier wonen in Amsterdam niet werkt, zoals tijdelijke woonplekken gericht op doorstroom naar een reguliere woning buiten de regio.

- ✗ **Dakloosheid onder kinderen is onacceptabel** en daarom een prioriteit. We zorgen voor systeemdoorbraken zodat er weer plekken in de opvang vrijkomen. Voor gezinnen in de noodopvang maken we het makkelijker om direct door te stromen naar een omslagwoning. Daarnaast creëren we inloophuizen voor vrouwen en kinderen zodat dakloze gezinnen snel in beeld komen en geholpen kunnen worden.
- ✗ We breiden het **begeleidingsaanbod** voor dak- en thuisloze mensen uit naar stadsdelen waar nog weinig aanbod is.
- ✗ Vaak worden **dakloze jongeren** nog niet goed erkend als dakloos, wat de aanpak moeilijk maakt. We gaan hier extra aandacht aan besteden, onder andere door het creëren van inloophuizen voor jongeren.
- ✗ We investeren in **meer veldwerkers** die actief contact zoeken met daklozen om hen uit de anonimiteit te halen en passende hulp te bieden. Dak- en thuislozen krijgen toegang tot onafhankelijke cliëntondersteuning.
- ✗ We pleiten bij het kabinet voor het **wettelijk vastleggen van regiobinding**, zodat iedereen ergens binding heeft en niet afhankelijk is van de gemeente met de ruimste voorzieningen.
- ✗ We schaffen voor de opvang panden aan zodat we zelf duurzaam plekken realiseren.
- ✗ We onderzoeken of regiobinding aan een kind kan worden gekoppeld, bijvoorbeeld via vier jaar inschrijving op een school, zodat dakloze gezinnen sneller een woning kunnen krijgen.
- ✗ Voor de groep arbeidsmigranten stimuleren we taaleducatie, omscholing en toeleiding naar tekortsectoren. Daarbij helpen we arbeidsmigranten die dat willen – bijvoorbeeld door gebrek aan perspectief – met het vinden van een plek elders.

Dit blijven we doen

- ✗ Voor mensen met complexe problemen op het gebied van verslaving en/of mentale gezondheid creëren we een **prikkelarme opvanglocatie met dagelijkse begeleiding**, naar voorbeeld van de Deense Skeave Huse.
- ✗ We zetten de huidige regeling van de **winteropvang** voort.
- ✗ We geven speciale aandacht aan doelgroepen in de opvang, waaronder gezinnen, vrouwen, jongeren en LHBTQIA+-personen. Waar mogelijk richten we specifieke afdelingen of vleugels in voor LHBTQIA+-personen.

1.7 Masterplannen Nieuw-West, Zuidoost en Aanpak Noord

We blijven inzetten op ongelijk investeren voor gelijke kansen: we investeren meer waar de behoefte het grootst is, zodat iedere Amsterdammer kan meedoen en zich kan ontwikkelen. Deze periode verankeren we ongelijk investeren in de hele organisatie en begroting. Reguliere budgetten en capaciteit worden daarop ingericht.

Amsterdam Zuidoost, Nieuw-West en Noord hebben ieder een eigen karakter, geschiedenis en uitdagingen. Wat deze stadsdelen verbindt, is de grote inzet van bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties voor hun buurt. Tegelijkertijd stapelen ongelijkheid, woonproblemen, armoede en beperkte kansen zich hier vaak sneller op dan elders in de stad. Daarom kiezen we voor een langdurige aanpak waarin wonen, veiligheid, kansengelijkheid, voorzieningen en economie samenkomen.

Dit gaan we doen

- ✗ De basis is in alle drie de stadsdelen hetzelfde: schone, veilige buurten, betaalbare woningen, sterke voorzieningen en eerlijke kansen voor iedereen. Daarbij staat niet alleen bewonersparticipatie centraal, maar ook **overheidsparticipatie**: de gemeente sluit aan bij wat er al in de wijk gebeurt en werkt samen met bewoners, scholen, (maatschappelijke) organisaties, jongerenwerk, politie, corporaties en ondernemers aan oplossingen. **Jongerenwerk** is daarbij onmisbaar en krijgt daarom extra steun.
- ✗ We zetten stevig in op betaalbaar wonen en het verbeteren van de bestaande woningvoorraad. Problemen als schimmel en achterstallig onderhoud pakken we actief aan, zodat bewoners gezond en veilig kunnen wonen.
- ✗ Groei mag nooit ten koste gaan van leefbaarheid, verbondenheid en voorzieningen in de wijk. Daarom combineren we nieuwe woningbouw altijd met investeringen in groen, scholen, sport, zorg en ontmoetingsplekken.
- ✗ We versterken de lokale economie, zodat bewoners meeprofiteren van groei en ontwikkeling, met extra aandacht voor jongeren, onderwijs en werk. Samen met marktpartijen starten we een vastgoeddeelneming om betaalbare bedrijfsruimte en cruciale buurtfuncties veilig te stellen.

Masterplan Zuidoost

In Zuidoost zien we elke dag de kracht van diversiteit en gemeenschapszin. Bewoners zetten zich volop in voor elkaar en hun buurt. Die inzet verdient erkenning én ondersteuning. Daarom werken we vanuit de kennis, ervaring en initiatieven van bewoners zelf en zorgen we dat gemeenschappen eerlijk worden ondersteund voor hun bijdrage aan het stadsdeel. Tegelijkertijd hebben veel bewoners te maken met armoede, institutioneel racisme, discriminatie en is er wantrouwen richting de overheid. Ook is de armoede onder kinderen hoog. Daarom zetten we kinderrechten centraal in de aanpak van Zuidoost.

Dit gaan we doen

- ✗ Samen met bewoners en partners organiseren we **doorbraaktafels** rond vier thema's: "schone, hele en veilige buurten", "wonen eerst", "een economie die werkt voor bewoners" en "goed onderwijs voor divers talent."
- ✗ Binnen volkshuisvesting krijgt Zuidoost extra aandacht vanwege de stapeling van problemen, zoals slecht onderhouden woningen en dakloosheid onder moeders. We blijven stadsdeelvoorrang inzetten, zodat jongeren uit Zuidoost meer kans hebben op een woning. Ook starten we een pilot waarbij bewoners vanaf het begin meedenken en meebeslissen over gebiedsontwikkeling.
- ✗ We bouwen aan een sterke lokale economie waarin bewoners profiteren van investeringen in het stadsdeel. We verbinden onderwijs, ondernemers en maatschappelijke initiatieven met elkaar en stimuleren innovatie en ondernemerschap, onder meer via een **innovatiehub** voor tech en duurzaamheid. Ook zetten we ons in om **Black Tech Fest** naar Zuidoost te halen.
- ✗ We stimuleren de levendige creatieve sector in Zuidoost.

"Het is schrijnend dat er steeds meer dakloze mensen zijn. We hopen dat er meer voorzieningen voor hen in Zuidoost worden geopend."

— Stadsgesprek Zuidoost

Masterplan Nieuw-West

Nieuw-West groeit snel en staat voor grote uitdagingen én kansen. We bouwen verder op het Nationaal Programma Samen Nieuw-West waarin wonen, veiligheid, economie, voorzieningen en kansengelijkheid in samenhang worden aangepakt. We maken ruimte voor betaalbaar wonen én leefbare buurten. Met onze partners zorgen we voor voldoende betaalbare woningen, zonder schimmel en klaar voor de toekomst. In wijken met voldoende speeltuinen die goed onderhouden zijn en voldoende seniorenwoningen.

Dit gaan we doen

- ✗ We kijken goed naar wat verschillende buurten nodig hebben op het gebied van **schoon, veilig en leefbaar**, omdat de onderlinge verschillen en behoeftes groot zijn.
- ✗ Nieuw-West moet **economisch sterker** worden, met ruimte voor lokale ondernemers, markten en maatschappelijke initiatieven. Daarom investeren we in winkelgebieden, stages, werkgelegenheid en ondernemerschap.
- ✗ De nieuwe Meervaart komt in de Sloterpas, sportpark Ookmeer wordt grootschalig aangepakt en klaargemaakt voor de toekomst.
- ✗ We verkennen de inzet van microkredieten voor coöperaties en ondernemingen uit de wijk, zodat lokaal talent en bewonersinitiatieven meer ruimte krijgen om te groeien.

"Nieuw-West kent een grote diversiteit tussen buurten. Elke buurt heeft zijn eigen dynamiek en uitdagingen, van verkeersveiligheid tot sociale cohesie."

— Stadsgesprek Nieuw-West

Aanpak Noord

Noord verandert snel. Nieuwe woningen en voorzieningen brengen kansen, maar zorgen ook voor druk op betaalbaarheid, leefbaarheid en verbondenheid in de buurten. Daarom bouwen we verder op de Aanpak Noord, met extra aandacht voor bestaanszekerheid, wonen en sterke gemeenschappen.

Dit gaan we doen

- × We zetten extra in op de **kwaliteit van woningen** en de aanpak van schimmel en achterstallig onderhoud, zodat bewoners gezond en veilig kunnen wonen.
- × We investeren in de verbinding tussen nieuwe en bestaande bewoners, zodat groei juist bijdraagt aan **sterke en gemengde buurten**. Nieuwe ontwikkelingen moeten ook echt ten goede komen aan bewoners van Noord zelf.
- × We investeren in ontmoetingsplekken, jongerenwerk, cultuur, sport en lokale ondernemers, zodat Noord een stadsdeel blijft waar mensen zich thuis voelen en kansen krijgen om vooruit te komen.
- × We brengen de **verlichting** in het stadsdeel op orde.

“Verlichting is een probleem in Noord. Veel lampen in tunnels zijn vervuild of werken niet, en het Noorderpark voelt donker en onveilig.”

— Stadsgesprek Noord

Hoofdstuk 2

Kansengelijkheid centraal

2. Kansengelijkheid centraal

In Amsterdam streven we ernaar dat iedereen die in onze stad woont zich thuis voelt en alle kansen krijgt om zich te ontwikkelen. Van de eerste dagen van je leven tot je oude dag zorgen we dat iedereen kan meedoen. Daarom blijven we doorgaan met ongelijk investeren voor gelijke kansen. Door meer te doen op plekken waar meer nodig is.

In Amsterdam zorgen we ervoor dat je achtergrond niet van invloed is op je schoolpad en studie. Hier krijgen scholieren en studenten de ondersteuning die ze nodig hebben om te doen wat ze willen en te worden wie ze willen zijn. Goed onderwijs begint bij de leraar voor de klas. We investeren in de mensen die het onderwijs dragen. Voor wie het leven extra uitdagingen geeft, helpen we met goede zorg die dichtbij is en erkennen we de rol van informele organisaties. We werken vanuit de gedachte dat de Amsterdammer centraal staat bij een hulpvraag en dat de aansluiting passend is in plaats van andersom.

Om de kansen op een gezond leven te vergroten, pakken we de beweegarmoede aan. Sporten wordt voor iedere Amsterdammer mogelijk, ongeacht je inkomen of waar je woont. In Nieuw-West, Zuidoost en Noord doen we meer voor sport om daar een inhaalslag te maken. Diezelfde inhaalslag maken we ook voor kunst en cultuur. Buiten de ring is minder aanbod maar door hier extra te investeren trekken we de toegankelijkheid gelijk.

In Amsterdam blijft iedereen welkom: hier zetten we menselijkheid centraal. Mensen die gevlucht zijn moeten goed worden opgevangen en een waardig bestaan kunnen opbouwen in de stad. Voor ons is geen Amsterdammer illegaal, en daarom zorgen we dat Amsterdammers zonder papieren ook mee kunnen doen.

2.1 Een sterke start voor ieder kind

Goed onderwijs is de basis voor een vrije, rechtvaardige en verbonden stad. Ieder kind verdient goed onderwijs, een veilige school en de kans om talenten te ontdekken. Goed onderwijs geeft ieder kind de kans om het beste uit zichzelf te halen. Daarom blijven we ongelijk investeren voor gelijke kansen: extra geld, tijd en aandacht gaan naar de kinderen, jongeren en scholen die dat het hardst nodig hebben. We bouwen verder aan onderwijs waarin ieder kind wordt gezien, iedere jongere perspectief krijgt en iedere school de steun ontvangt die nodig is. Iedere Amsterdamse leerling heeft recht op een rijke schooldag met een gezonde, warme lunch en activiteiten op het gebied van sport, cultuur, muziek, natuur, techniek, burgerschap en talentontwikkeling. Zo maken we Amsterdam een stad waar talent niet wordt bepaald door afkomst, inkomen, beperking of postcode, maar waar ieder kind de kans krijgt om zich volledig te ontwikkelen.

Dit gaan we doen

- × We breiden de **gratis en gezonde schoolmaaltijden** uit en bouwen het uit tot structureel beleid, te beginnen op plekken waar de nood het hoogst is.
- × Wie lesgeeft in Amsterdam profiteert van het **Gouden Lerarenticket**. We gaan door met voorrang voor leraren op betaalbare woningen en maken geld vrij voor meer lerarenwoningen. Ook krijgen zij reiskostenvergoedingen, parkeervergunningen, goede begeleiding van starters, zij-instroom, en ontwikkelmogelijkheden voor lerarenteams, met extra aandacht voor scholen waar het tekort het grootst is.
- × Samen met het onderwijsveld werken we aan een **gezamenlijke onderwijsambitie** met de nadruk op onderwijskwaliteit en ongewenste schoolverschillen.
- × We hebben aandacht voor **inclusief onderwijs** en sterke ondersteuning voor **speciaal onderwijs**. We zorgen dat kinderen met en zonder beperking zo veel mogelijk samen naar school te kunnen.
- × We zetten in op vroegtijdige signalering van **verzuim en thuiszitten** zodat geen enkel kind thuis zit zonder kansen en onderwijs. Dit doen we door goede samenwerking tussen scholen, gemeente, onderwijsinspectie en zorgpartners, en met voldoende capaciteit op scholen met veel verzuim.
- × We breiden het aantal **Familiescholen** uit. Naast scholen breiden we deze

aanpak ook uit naar Amsterdamse sportverenigingen.

- × In 2030 opent de bibliotheek van de toekomst **OBA NEXT** in de K-buurt. Om nu al een extra impuls te geven in de buurt investeren we extra in de tijdelijke bibliotheekvoorziening OBA NEXT lab Kraaiennest.
- × We investeren in gezonde, veilige, toegankelijke en duurzame schoolgebouwen. Ieder klaslokaal moet gezonde lucht hebben. Nieuwe scholen worden duurzaam, klimaatbestendig, hittebestendig en goed geventileerd gebouwd.
- × We gaan waar mogelijk schoolgebouwen beter benutten door te stimuleren dat schoolruimtes buiten schooltijd beschikbaar komen voor leerlingen, buurtactiviteiten, maatschappelijke organisaties en initiatieven voor leven lang ontwikkelen.
- × We ondersteunen scholen die **schermvrije schooltijden** willen invoeren, inclusief pauzes.
- × **De bibliotheek** is een onmisbare partner in onderwijs, taalontwikkeling en kansengelijkheid. We zorgen voor goede spreiding van bibliotheken in de stad en betrekken de OBA stevig bij het educatieve netwerk, daarom investeren we structureel extra in de OBA. Bij nieuwe buurten hoort ook aandacht voor toegang tot een bibliotheekvoorziening.
- × Mbo-studenten zijn volwaardige studenten. We bestrijden ongelijke behandeling bij studentenactiviteiten, kortingen, huisvesting en inspraak. We gaan door het met mbo-traineeship.
- × We zetten een eerste stap naar een **hbo-agenda** met als focus ondersteuning eerstegeneratie studenten en het tegengaan van studie uitval op het hbo.
- × We ondersteunen studenten bij het tegengaan van eenzaamheid en voor betere mentale gezondheid.
- × Samen met de kennisinstellingen zetten we **een brede kennisagenda** op en herpositioneren we de positie van de CSO (Chief Science Officer).

“Zorg dat elke leerling kan meedoen door onderwijs en jeugdzorg integraal te organiseren en structureel te investeren in ondersteuning in en rond de school.”

— Stadsgesprek

Dit blijven we doen

- ✗ Een **voorschool voor iedereen** vanaf 2,5 jaar houden we in stand.
- ✗ We blijven investeren in **brede brugklassen** en brede scholengemeenschappen, zodat leerlingen langer de tijd krijgen om zich te ontwikkelen en soepeler kunnen doorstromen naar het niveau dat bij hen past.
- ✗ We dragen bij aan het verbeteren van basisvaardigheden in het Amsterdamse onderwijs.
- ✗ We gaan door met de **lerarenagenda**.
- ✗ We blijven investeren in **regelingen** zoals de Stadspas, sport- en cultuurfondsen, bibliotheken, maatschappelijke organisaties en pak-je-kans-regelingen. Scholen helpen we om deze voorzieningen beter vindbaar te maken voor ouders en leerlingen.
- ✗ We gaan door met de **mbo-agenda** en zorgen voor een betere aansluiting tussen mbo, arbeidsmarkt en maatschappelijke opgaven. Samen met onderwijsinstellingen, werkgevers en het mkb zorgen we voor betere begeleiding, meer stageplekken, eerlijke stagevergoedingen en het aanpakken van stagediscriminatie.

2.2 Opgroeien met kansen en ondersteuning (jeugd en jeugdzorg)

Opgroeien in een grote stad vraagt veel van jongeren en kinderen. Toegang hebben tot goede zorg en ondersteuning is daarom van essentieel belang. Doel is hen de steun en ruimte bieden om binnen hun eigen vertrouwde wereld volwassen te worden. We gaan meer investeren in de eigen omgeving. Daarom gaan we de verbinding tussen onderwijs en jeugdzorg versterken en ontschotten we financiering waar dat kan.

Dit gaan we doen

- ✗ Bij de keuzes die we maken over jeugdzorg betrekken we **ervaringsdeskundigen**. Bij de volgende aanbesteding zullen ervaringsdeskundigen worden ingezet als adviseurs. Bij deze aanbesteding zal een groter percentage toebedeeld worden aan het maatschappelijk middenveld (**informele organisaties**). Hierbij hebben we oog voor het feit dat elke organisatie uniek

is en we ze niet door een gelijke mal moeten drukken.

- ✗ Bij de specialistische jeugdzorg zorgen we voor uitvoer van de jeugdhulp binnen het financiële kader van het Rijk. Uitgangspunt blijft om jongeren zo goed mogelijk mee te laten doen in de samenleving.
- ✗ Verblijfszorg binnen de jeugdhulp vraagt voorspelbare bekostiging, vergelijkbaar met maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Met **vaste kostprijzen** verminderen we financiële prikkels richting langdurige of zware inzet.
- ✗ Naast en soms in plaats van individueel aanbod komt er **meer collectief aanbod** in de jeugdzorg.
- ✗ We herijken de opdracht aan het **OKT** en kijken in hoeverre hierbij een herziening in de organisatie nodig is, waarbij we het OKT en het buurtteam op termijn willen samenvoegen en gaan we een deel dichterbij scholen organiseren.
- ✗ We zetten bij **gezinnen** die te maken hebben met meerdere problemen in op het gehele gezin via één vaste professional die het gezin kent. Er wordt meer sturing gegeven aan de hulp en ondersteuning aan kinderen en gezinnen, in samenwerking met de sociale basis waaronder informele organisaties in de buurt.
- ✗ Jongerenwerk, sleutelpersonen, oudergroepen en informele steun zetten we eerder in rondom gezinnen.
- ✗ We investeren in het verder professionaliseren en structureel financieren van **jongerenwerk**. We zetten in op specialistisch jongerenwerk voor risicojongeren en zorgen dat hulpverleners ook online aanwezig zijn om ronselen en uitbuiting vroegtijdig tegen te gaan.
- ✗ We hebben in de **suïcidepreventie** specifiek aandacht voor jongeren, inclusief de LHBTQIA+ gemeenschap
- ✗ We ondersteunen kwetsbare ouders vanaf de zwangerschap, en faciliteren **moedergroepen** om eenzaamheid en postnatale depressies bespreekbaar te maken.

“Een aanbesteding kan meer afbreken dan dat je opbouwt omdat het veel vraagt van organisaties. Kijk of je voor bepaalde bedragen en termijnen alternatieven kan doen dan aanbesteden.”

— Stadsgesprek

Dit blijven we doen

- ✗ We blijven **investeren in preventie**, laagdrempelige en vroegtijdige ondersteuning en normalisering van het bespreken van mentale problemen onder jongeren, zodat de druk op jeugdzorg afneemt. Hierbij betrekken we het jongerenwerk. We gaan door met de Amsterdamse Jongerenwerk Academie.
- ✗ We gaan door met het uitvoeren van **de Amsterdamse Jeugdvisie**.
- ✗ De **kraamzorg** in Zuidoost blijft zonder eigen bijdrage.

2.3 Toegankelijke sport

Sport en bewegen houdt Amsterdam actief en gezond. We zorgen ervoor dat iedereen veilig en dichtbij kan sporten en in beweging kan komen. Voor de één is dat op de vereniging met een team, voor de ander alleen in het park. Iedereen moet de vrijheid en de ruimte hebben om te kunnen sporten. We hebben oog voor de beweegbaarheid in de stad. In Nieuw-West, Zuidoost en Noord is de sportparticipatie lager en de uitdaging om Amsterdammers in beweging te krijgen groter. Ook in de groei van de stad houden we voldoende rekening met ruimte voor sport. We werken actief aan het wegnemen van drempels om in beweging te komen en zorgen ervoor dat er voor iedereen plek is bij een passende sport op eigen niveau.

Dit gaan we doen

- ✗ De verenigingen nemen een centrale plaats in binnen ons sportbeleid. We ondersteunen ze bij het vinden van een goed bestuur, voldoende vrijwilligers en een passende locatie. Bij de groei van de stad hebben **sportverenigingen de voorkeur** boven commerciële sportaanbieders.
- ✗ We **maximeren de contributie** die sportverenigingen mogen vragen om ervoor te zorgen dat iedereen toegang houdt tot een sportclub.
- ✗ We ontwikkelen clubgebouwbeleid om de steun uit te aan sportverenigingen voor het verbouwen en verduurzamen van hun locaties. Hierdoor kunnen we sportverenigingen klimaatneutraler maken en locaties klaar maken voor de toekomst.

- ✗ We zorgen er voor dat **verenigingssport veilig** is voor LHBTQIA+ en non-binaire sporters door in te zetten op een inclusieve competitie richting sportbonden en sneller te handelen bij racisme, agressie en discriminatie.
- ✗ We breiden samen met verenigingen de **toegankelijkheid van sportvoorzieningen** uit zodat deze beter toegankelijk zijn voor sporters met een fysieke of verstandelijke beperking.
- ✗ Bij de groei van de stad hanteren we **de gemeentelijke sportnorm** om voldoende sportfaciliteiten aan buurten toe te voegen. Hierbij houden we ook rekening met tekorten uit omliggende buurten en de bereikbaarheid.
- ✗ Elke windstreek krijgt een **toonaangevend en toegankelijk sportpark** met een grootstedelijke functie.
- ✗ **Schoolzwemmen** wordt uitgebreid zodat meer kinderen een zwemdiploma krijgen.
- ✗ Er komt **een nieuw zwembad** zodat de wachtlijsten voor zwemdiploma's afnemen en het zwemwatertekort in een groeiende stad kleiner wordt.
- ✗ We zorgen dat er **meer zwemplekken** in de stad bijkomen. Hiervoor kijken we nadrukkelijk naar locaties in het IJ en de grachten.
- ✗ We versterken onze eigen sportorganisatie en verbeteren onze huidige exploitatiemodellen voor de verschillende sportaccommodaties.
- ✗ We verbeteren en vernieuwen de verhuurprocessen van onze accommodaties voor een betere dienstverlening en verhoging van de bezettingsgraad. En sluiten daarbij ook aan bij de digitale behoefte van gebruikers.
- ✗ We zorgen dat iedere Amsterdammer **vanaf jonge leeftijd met beweging** in aanraking komt zodat ze hier een leven lang profijt van hebben. Daarom breiden we de Dynamische schooldag uit en stimuleren voor- en naschoolse opvanglocaties met bewegingsprogramma's.

Dit blijven we doen

- ✗ We gaan door met de **voetbalagenda** en bouwen we aan een verenigingsagenda voor andere sporten om het verenigingsleven verder te versterken en te garanderen.
- ✗ We zetten ons in voor **topsport in Amsterdam** door voldoende geschikte faciliteiten en het aantrekken van evenementen die passen bij de Amsterdamse sportambities.
- ✗ We zetten de armoederegelingen voor sport voort.

2.4 Kunst & Cultuur

Kunst en cultuur geeft kleur aan ons leven, beweegt ons tot nadenken en is een belangrijke sector in onze economie. Als je je wil ontwikkelen, kan dat niet zonder kunst en cultuur. Het daagt ons ook uit andersdenkenden beter te begrijpen, kan denkbeelden laten schuren en mensen laten samenkomen. In een stad die de mensenrechten hoog in het vaandel heeft staan omarmen wij onze paradijsvogels met extra liefde. Kunst en cultuur is ook een belangrijke sector voor banen en de economie in onze stad. Nationaal en internationaal is Amsterdam toonaangevend als stad van kunst en cultuur en daar willen we op voortbouwen. Amsterdam erkent kunst en cultuur als essentieel fundament voor een leefbare, inclusieve, internationaal sterke en sociaal verbonden stad, en investeert daarom structureel in makers, betaalbare ruimte, cultuureducatie en eerlijke spreading.

Dit gaan we doen

- × We zorgen voor extra structurele financiering van **het kunstenplan** zodat we instellingen en makers kunnen blijven ondersteunen.
- × We investeren in **de culturele infrastructuur** in Zuidoost, Noord en Nieuw-West en in de delen van de stad waar het aanbod achter loopt op de vraag. Daarom investeren we in het Bijlmerpark theater en een cultuurcentrum in Noord. In Nieuw-West werken we door aan de Meervaart.
- × We helpen mensen met een laag inkomen van cultuur te genieten met de Stadspas. Van instellingen met veel subsidie verwachten we dat ze meer doen om hun aanbod **toegankelijk** te maken voor mensen met een laag inkomen.
- × We geven het subsidiestelsel meer ruimte en voorspelbaarheid: minder formulierendruk, subsidieperiodes van wisselende lengte, en toezicht dat ook kan leunen op visitaties en zelfevaluaties. Dit doen we in afstemming met medeoverheden.
- × Ruimte voor makers, broedplaatsen en culturele infrastructuur is een publieke randvoorwaarde voor een leefbare, creatieve en menselijke stad. Daarom zetten we ons in voor **ruimte voor cultuur** binnen ons gemeentelijk vastgoedbeleid en binnen gebiedsontwikkeling.
- × We investeren in **cultuureducatie** met diverse culturele programma's in het onderwijs, zodat ieder kind tijdens de schoolcarrière voldoende in aanraking komt met cultuur, meer dan alleen muziekles.
- × **Nachtcultuur** en cultuur in de nacht zijn een volwaardig onderdeel van Amsterdamse kunst en cultuurbeleid, met ruimte voor experiment en met oog voor inclusiviteit. Veiligheid voor iedereen die van de nacht wil genieten is een basisvoorwaarde.
- × We geven de clubcultuur van Amsterdam een nieuwe impuls. We zorgen voor een clubvergunning om regeldruk te verminderen. We denken pro-actief en welwillend mee over vergunningen voor initiatieven vanuit de stad die verder gaan dan een reguliere club: initiatieven die ruimte geven aan meerdere organisatoren en concepten, en het bewaren van de dance-geschiedenis. Denk aan de plannen van INC, Post-CS, en de plannen voor het Mediahuis op de Basisweg en het Koelgebouw op het Marktkwartier. We maken ook ruimte voor clubs in nieuwe gebiedsontwikkelingen, zoals Haven-Stad.
- × We erkennen clubs met een cultureel karakter als culturele instelling en onderzoeken of we iconen – zoals Paradiso – kunnen bestempelen als immaterieel erfgoed.
- × **Evenementen** zijn onmisbaar voor de culturele rijkdom en levendigheid van Amsterdam. We zorgen voor voldoende en gevarieerde festivalruimte in de stad, ook door bij gebiedsontwikkeling actief te zoeken naar locaties met ruimte voor tijdelijke rafelranden of permanente plekken. Organisatoren verdienen duidelijkheid en zekerheid. We leveren langdurige vergunningen voor terugkerende evenementen, zodat organisatoren kunnen investeren in kwaliteit en hun band met de buurt kunnen opbouwen. Festivals blijven verbonden met de stad en haar bewoners. Goede communicatie met omwonenden en heldere afspraken over overlast zijn de norm. Zo blijft Amsterdam koploper in de dance scene en prettig voor mensen die er wonen.
- × **Lokale- en buurtmedia** vervullen een essentiële rol in onze democratie en in onze stad. Daarom blijven we lokale media ondersteunen, ook financieel. Hierbij sturen we op professionalisering, vernieuwing en talentontwikkeling.
- × We zetten de creativiteit van de kunstsector actief in om beleid te verbeteren en maatschappelijke doelstellingen op terreinen als zorg, welzijn en leefomgeving vorm te geven, onder meer via ontwerpend onderzoek en culturele participatie.

Dit blijven we doen

- ✗ We gaan door met de ontwikkeling van **het Slavernijmuseum** en maken geld vrij voor de aanleg van een park rondom het museum. De komende jaren is er geld beschikbaar voor de opbouw van het programma van het museum.

2.5 De juiste hulp en zorg

In Amsterdam moet iedereen gezond, veilig en waardig kunnen leven – ongeacht leeftijd, achtergrond of inkomen. Zorgprofessionals worden niet vastgepind in een keurslijf van regels. Amsterdammers met mentale, fysieke of verslavingsproblemen verdienen een duidelijk loket waar ze terecht kunnen. Senioren ondersteunen we zodat ze zo lang mogelijk zelfstandig en actief blijven wonen in hun eigen buurt. De druk op mantelzorgers groeit, en ondertussen leven relatief veel senioren alleen en zonder netwerk in de buurten en zijn zowel de openbare ruimte als (publieke) gebouwen beperkt toegankelijk voor mensen die slecht ter been zijn.

Dit gaan we doen

- ✗ We versimpelen de regels in de WMO met als doel aanvragen sneller te kunnen verwerken en de administratieve last te beperken. We vertrouwen onze inwoners.
- ✗ Er komt **een wethouder Senioren** en we zetten in op een integrale en gebiedsgerichte, vergrijzingsagenda met structurele middelen.
- ✗ We staan voor het recht op abortus en daarom blijft Amsterdam zich inzetten voor **een veilige toegang tot abortusklinieken**.
- ✗ We waarborgen de zorg die de **Transkliniek** biedt voor de transgemeenschap.
- ✗ We zetten volop in op **een rookvrije generatie** in 2040. Een rookvrije omgeving is daarbij een essentiële stap. Daarom blijven we lobbyen in Den Haag voor een stevig vergunningstelsel, zodat gemeenten daadwerkelijk het aantal tabaksverkooppunten kunnen beperken.
- ✗ We investeren in **mantelzorgondersteuning**, zoals logeervoorzieningen, respijtzorg en waardering voor mantelzorgers. We ondersteunen organisaties die mantelzorgers samenbrengen zoals het Moedernetwerk.

- ✗ Mensen met **long-COVID** en andere vormen van Post Acuut Infectieus Syndroom (PAIS) krijgen nu niet de zorg die ze nodig hebben. Als gemeente gaan we onze inzet afstemmen op wat deze mensen nodig hebben.
- ✗ Laagdrempelige informele organisaties worden een vast onderdeel van de hulpverlening aan **slachtoffers van huiselijk en seksueel geweld**.
- ✗ We zetten gezondheid centraal in al het gemeentelijk beleid, en we kijken over de grenzen van het zorgdomein en erkennen dat er in Amsterdam nog altijd sprake is van een gezondheidskloof: mensen die rijker zijn, leven ook langer in goede gezondheid.
- ✗ We versterken **divers-sensitief en cultuursensitief** werken binnen de Amsterdamse zorg en welzijnssector. Zorg- en hulpverleners moeten beter toegerust zijn om rekening te houden met verschillen in taal, cultuur, geloof en leefwereld.
- ✗ We stimuleren opleidingen, training en kennisdeling over divers-sensitief handelen en verankeren dit in gemeentelijke aanbestedingen en samenwerkingen, zodat inclusieve en gelijkwaardige zorg de standaard wordt.
- ✗ **Zelforganisaties**, zoals stadsdorpen of vrouwenorganisaties, zijn een belangrijke spil in onze zorgzame buurten, daarom geven we hen een grotere stem.
- ✗ We maken de zorg toegankelijker door de muren tussen welzijn en zorg af te breken. Zorgprofessionals krijgen daarbij de **ruimte om te doen wat nodig is**, zonder vastgepind te worden in een keurslijf van regels.

Dit blijven we doen

- ✗ We blijven met onze partners in de zorg en het welzijn inzetten op **de Digitale Voordeur**, waar Amsterdammers terecht kunnen met vragen over zorg, gezondheid en welzijn.
- ✗ We blijven investeren in **zorgzame buurten**, met toegankelijke woningen en gebouwen, waar ruimte is voor ontmoeting en voldoende sport- en beweegaanbod is voor ouderen.
- ✗ We hebben oog voor culturele diversiteit en ouderen met een migratieachtergrond. We blijven inzetten op de Lang Leven Thuisflats, zorgleefcirkels en zorg dichtbij.
- ✗ We blijven gezondheid en het tegengaan van de **gezondheidsverschillen** centraal stellen in al het zorg- en welzijnsbeleid.
- ✗ We gaan door met de buurtgerichte **vaccinatie-aanpak** om de Amsterdamse vaccinatiegraad weer op een veilig niveau te krijgen.

2.6 Ruimte voor vluchtelingen en ongedocumenteerden

Onze stad is gevormd door migratie. Al eeuwenlang komen mensen uit alle windstreken om hier een gelukkig bestaan op te bouwen. Wij zetten menselijkheid centraal. Waar anderen groepen tegen elkaar opzetten kiezen we in Amsterdam voor verbinding. Mensen die gevlucht zijn moeten goed worden opgevangen en een waardig bestaan kunnen opbouwen in de stad. Voor ons is geen Amsterdammer illegaal, en daarom zorgen we dat Amsterdammers zonder papieren ook mee kunnen doen. Hierbij zijn we extra waakzaam voor de onderdrukking en het misbruik waar mensen zonder papieren mee te maken kunnen krijgen. Ook hebben wij oog voor de oplopende stigmatisering van jonge mannen met een niet-westerse achtergrond.

Dit gaan we doen

- ✗ We zorgen dat vluchtelingen die in Amsterdam worden opgevangen, **mee kunnen doen**. We maken taal, onderwijs (inclusief burgerschap) en werk vanaf dag één mogelijk voor nieuwkomers.
- ✗ We breiden de Amsterdamse pilot '**asielzoekers aan het werk**' uit tot een Amsterdams pact; met afspraken tussen de gemeente, COA, onderwijsinstellingen, UWV en werkgevers.
- ✗ We hebben extra aandacht voor de opvang van kwetsbare vluchtelingen en vluchtelingen met een LHBTIQIA+ achtergrond.
- ✗ We verkennen hoe we werkgevers kunnen **verplichten huisvesting en taalonderwijs** voor buitenlandse werknemers goed te regelen. Daarbij werken we samen met omliggende gemeenten en de regio, waar de bedrijven met veel arbeidsmigranten vaak gevestigd zijn.
- ✗ We onderzoeken of het noodzakelijk is om naast de vergoedingen uit het CAK aanvullende **vergoedingen van zorg** nodig zijn om de verslechtering van de positie van ongedocumenteerden met een ernstige zorgvraag te voorkomen.
- ✗ We onderzoeken hoe mensen zonder papieren toegang kunnen krijgen tot de voedselbank.
- ✗ In het contact met ongedocumenteerden maken we duidelijk dat iedereen die in Amsterdam is kan rekenen op de mogelijkheid een klacht te doen bij de ombudsman en kinderombudsman. We vragen ombudsman en Kinderombudsman extra aandacht te hebben voor de positie van ongedocumenteerden.

Dit blijven we doen

- ✗ De **24-uursopvang** voor ongedocumenteerden blijft bestaan. De maximumtermijn voor opvang van anderhalf jaar wordt losgelaten en in plaats daarvan wordt maatwerk geboden.
- ✗ We gaan door met het Programma Ongedocumenteerden Amsterdam. We versterken hier binnen de **positie van vrouwen** en zorgen dat zij ook meer zichtbaar worden voor hulpverlening.
- ✗ **Geen mens illegaal**. We straffen niemand voor het hebben van geen papieren en gaan ze ook niet met dat doel opsporen. We verzetten ons tegen strafbaarstelling van illegaliteit, omdat die niet past bij een humane benadering van mensen in kwetsbare situaties. Als er toch een wet komt die mensen zonder papieren strafbaar maakt, zullen wij deze wet geen prioriteit geven in de uitvoering.
- ✗ Amsterdam blijft investeren in **opvang voor ongedocumenteerde mensen**, juridische en maatschappelijke ondersteuning en intensificeert dit wanneer de strafbaarstelling onrechtmatig verblijf het bestaan voor mensen nog moeilijker maakt. Den Haag moet dit betalen, maar als zij laten afweten doet Amsterdam dit zelf.
- ✗ We gaan in gesprek met de politie om te zorgen dat ongedocumenteerde mensen veilig aangifte kunnen doen.

“De gemeente moet haar rol pakken om te zorgen dat ongedocumenteerden wel naar de politie gaan wanneer ze slachtoffer van een misdrijf zijn.”

— Stadsgesprek

Hoofdstuk 3

Een stad van de toekomst

3. Een stad van de toekomst

De klimaatcrisis is een van de grootste bedreigingen van deze tijd. Ook in Amsterdam worden de gevolgen steeds zichtbaarder: hete zomers, extremer weer en toenemende druk op natuur, gezondheid en leefbaarheid. Tegelijk biedt de energietransitie kansen om de stad groener, gezonder en eerlijker te maken. Als internationale stad neemt Amsterdam ook verantwoordelijkheid voor klimaat, grondstoffengebruik en mensenrechten wereldwijd.

Een stad van de toekomst begint echter dicht bij huis. Iedereen heeft recht op schone lucht, droge voeten en veilige woningen zonder schimmel of ondergelopen kelders. Daarom verbinden we duurzaamheid aan gezondheid, bestaanszekerheid en woonkwaliteit. Een duurzame en groene stad betekent lagere energierekeningen, schonere lucht, comfortabele woningen en meer grip op onze energievoorziening. De afhankelijkheid van fossiele energie heeft laten zien hoe kwetsbaar we zijn. Daarom maken we energieonafhankelijkheid tot een belangrijk uitgangspunt.

3.1 Een duurzame toekomst

Bij de aanpak van de klimaatcrisis staat rechtvaardigheid centraal. Bewoners met de kleinste portemonnee moeten het meest profiteren. We zetten in op lokale en collectieve oplossingen, zoals energiecoöperaties, zodat bewoners kunnen meedelen in duurzame energie die in de stad wordt opgewekt.

We richten ons de komende jaren op uitvoering. We bouwen verder aan zonne- en windenergie, investeren in energiebesparing, stimuleren duurzaam bouwen en zetten de overstap naar aardgasvrij wonen voort. Ons doel blijft om de CO₂-uitstoot in 2030 met 60 procent te verminderen ten opzichte van 1990. Daarvoor zijn grote stappen van het kabinet nodig, maar Amsterdam blijft concrete maatregelen nemen voor een schone, betaalbare en betrouwbare energievoorziening.

Dit gaan we doen

- ✗ Warmte is een basisvoorziening. Daarom zetten wij in op een sterk **publiek warmtebedrijf** samen met Firan, EBN, Diemen en andere gemeenten. Publieke belangen zoals betaalbaarheid, duurzaamheid, leveringszekerheid en democratische controle staan daarbij centraal. Voor grootschalige, betaalbare publieke warmtenetten zijn we wel afhankelijk van landelijke keuzes, waaronder de overname van private warmtebedrijven door het kabinet.
- ✗ We onderzoeken hoe **energiecoöperaties** een onderdeel kunnen worden van het publiek warmtebedrijf. Als dit niet wenselijk is, dan zorgen wij ervoor dat er voldoende ruimte is voor de energiecoöperaties om zelf warmte-plannen te ontwikkelen.
- ✗ We investeren in duurzame warmtebronnen zoals **geothermie en riothermie**. Zolang duurzame alternatieven nog niet voldoende beschikbaar zijn, benutten we restwarmte van de afvalenergiecentrale en datacenters om de uitstoot nu al te verminderen.
- ✗ We geven **energiecoöperaties en buurtinitiatieven** meer ruimte. Bij aanbestedingen en inkoop heeft lokaal en coöperatief eigendom de voorkeur, zodat de opbrengsten van de energietransitie zoveel mogelijk terugvloeien naar de stad en haar bewoners.
- ✗ We ondersteunen Bedrijveninvesteringszones (BIZ'en) die zich willen ontwikkelen tot energiecoöperaties, zodat ondernemers gezamenlijk kunnen investeren in opwek, opslag en slim energiegebruik. De gemeente stelt zich dienstbaar op bij de vergunningverlening om te helpen deze transitie te versimpelen en versnellen.
- ✗ We voeren een **klimaatbegroting** in om klimaatbeleid structureel te verankeren in de gemeentelijke besluitvorming. Daarmee maken we inzichtelijk wat de uitstoot in de stad is, wie waarvoor verantwoordelijk is en welke impact beleid en investeringen hebben op de klimaatdoelen.
- ✗ Als uit het onderzoek blijkt dat **ultra-fast-fashion** geweerd kan worden in het reclamebeleid dan doen we dat, zolang dit geen vergaande financiële gevolgen heeft.

Dit blijven we doen

- ✗ We benutten alle geschikte daken voor **zonne-energie** en investeren in **collectieve energieopslag**, zoals buurtbatterijen, zodat bewoners optimaal gebruik kunnen maken van lokaal opgewekte stroom.
- ✗ **Windenergie** blijft noodzakelijk voor voldoende duurzame energieopwek. We houden vast aan de bestaande doelstellingen, met oog voor natuur, gezondheid en leefomgeving. Omwonenden laten we meeprofiteren via lokale energiecoöperaties.
- ✗ We werken aan een betaalbare overstap naar **aardgasvrij wonen**. Warmtenetten zijn in sommige buurten een oplossing, terwijl elders (hybride) warmtepompen of warmte-koudeopslag beter passen. Betaalbaarheid voor bewoners staat altijd voorop.
- ✗ Grote vervuilers moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Daarom zetten we het beleid voor de grootste uitstoters voort en versterken we de handhaving van milieuregels. We laten de Omgevingsdienst actief toezien op naleving van de wettelijke energiebesparingsplicht voor grootverbruikers.
- ✗ De komende jaren blijven we als aandeelhouder inzetten op een transformatie van het AEB naar een duurzaam grondstoffenbedrijf. We blijven eraan werken dat afvalverbranding wordt uitgefaseerd en circulariteit centraal komt te staan.
- ✗ We geven uitvoering aan de gemaakte afspraken met de tien **grootste uitstoters**. We gaan voor alle grootverbruikers de wettelijke energiebesparingsplicht handhaven.

- ✗ De gemeente moet zelf het goede voorbeeld geven. We blijven investeren in het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen en zetten energiebesparing voort.

3.2 Schone lucht en een gezonde leefomgeving

Dit gaan we doen

- ✗ We breiden de **uitstootvrije zone** voor bestel- en vrachtverkeer uit in 2028, in goede samenspraak met ondernemers en met oog voor overgangsregelingen en uitvoerbaarheid.
- ✗ We zetten in op **uitstootvrij vervoer voor taxi's en touringcars** zodra landelijke instrumenten dit mogelijk maken.
- ✗ We maken het **gemeentelijk wagenpark** volledig uitstootvrij.

Dit blijven we doen

- ✗ We voeren in 2027 een **houtstookverbod** in bij code oranje en rood, om de luchtkwaliteit en gezondheid van Amsterdammers te beschermen.
- ✗ We blijven onverminderd inzetten op het terugdringen van de **uitstoot van ICL**. We zorgen samen met de omgevingsdienst voor naleving en strikte handhaving, want de overlast voor de inwoners moet stoppen.

3.3 Groen

Samen met Amsterdammers gaan we door met de stad rigoureus vergroenen. We betrekken bewoners actief bij vergroening en maken meer ruimte voor stadslandbouw en buurtinitiatieven. De ruimte in onze stad is schaars. We maken keuzes die ervoor zorgen dat de stad leefbaar is voor mensen én dieren.

Dit gaan we doen

- ✗ We betrekken de aanbevelingen uit het Burgerberaad Groene Stad actief bij de uitwerking van het groenbeleid en rapporteren periodiek aan de

gemeenteraad over de opvolging ervan.

- ✗ We planten de komende jaren **duizenden extra bomen** en hanteren een 'nee, tenzij'-principe bij kap.
- ✗ We geven een extra impuls aan **groen en speelvoorzieningen** in Zuidoost, Nieuw-West en Noord.
- ✗ We investeren **extra in klimaatadaptatie**, met aandacht voor hitte-eilanden en kwetsbare buurten.
- ✗ Braakliggend terrein wordt standaard ingezaaid.
- ✗ We geven een extra impuls aan **ARTIS**, zodat ARTIS weer van alle Amsterdammers wordt en bijdrage van ARTIS aan de brede welvaart in Amsterdam behouden blijft.
- ✗ Woonboten horen bij onze stad. Daarom werken we samen met woonbootbewoners aan duidelijke, uitlegbare en consistente regels rond ligplaatsen, vergunningen, verbouwen en vervangen, zodat bewoners kunnen rekenen op voorspelbare kosten en transparante besluitvorming.
- ✗ Bij de groei van de stad hanteren we een groennorm om voldoende groen aan buurten toe te voegen. Hierbij houden we ook rekening met tekorten uit omliggende buurten.

Dit blijven we doen

- ✗ We beschermen de **hoofdgroenstructuur**. We versterken biodiversiteit en ecologisch beheer.
- ✗ Groen, bodem, water en ondergrond worden zoveel mogelijk als een samenhangende stedelijke infrastructuur georganiseerd. Door hier bestuurlijk, organisatorisch en financieel op te sturen vermijden we veel kosten, hoeven straten nog maar één keer open, vindt minder oponthoud plaats en blijft er geld over voor groen en onderhoud.

"We hebben iedereen nodig om de stad te vergroenen. Laten we al de groene energie in de stad beter faciliteren, kanaliseren en onnodige belemmeringen wegnemen."

— Stadsgesprek

3.4 Ruimtelijke ordening

Dit gaan we doen

- ✗ Gezien de grote ruimtelijke impact valt energie infrastructuur in deze periode onder de portefeuille ruimtelijke ordening om zo processen te versnellen.
- ✗ Wanneer het kabinet besluit in de natuur rondom Amsterdam onderstations te bouwen zoeken wij actief mee naar alternatieven en dringen wij aan op compensatie.
- ✗ Waar tijdelijke energievoorzieningen noodzakelijk zijn voor maatschappelijke voorzieningen, maken we zorgvuldige en realistische keuzes met oog voor duurzaamheid en compenseren we de CO2 die extra wordt uitgestoten.
- ✗ We zetten in op behoud van mogelijkheid voor **grafrust** die voor onbepaalde tijd verlengd kan worden op gemeentelijke begraafplaatsen en maken samen met betrokken gemeenschappen afspraken over het faciliteren van eeuwigdurende grafrust op geschikte gronden, in gemeenschappelijk of eigen beheer.
- ✗ Het aanpakken van **netcongestie** krijgt hoge prioriteit. De signalen rondom netcongestie zijn voor heel Nederland alarmerend: als we niet innovatief handelen en energie besparen, zal een energieaansluiting voor ondernemers en bewoners toekomstmuziek worden. Daarom investeren we in energie-huisjes, onderstations en slimme energiesystemen.
- ✗ De **rafelranden** geven onze stad karakter. We blijven aandacht hebben voor de balans tussen de groei van de stad en het behoud van deze rafelranden. Waar mogelijk proberen we de toegankelijkheid van deze rafelranden voor bewoners te vergroten.

Dit blijven we doen:

- ✗ We volgen de huidige inzet op de **Lutkemeerpolder**. We steunen de ingediende partiële herziening die onder andere borgt dat de eerdere afspraak van 3 hectare wordt vastgelegd (en waarbij de totstandkoming van een eventuele voedselhub planologisch mogelijk blijft).

3.5 Dierenwelzijn

Dit gaan we doen

- ✗ Bij gebiedsontwikkeling houden we rekening met wat dieren nodig hebben, zoals **voldoende ruimte** voor natuur en leefgebieden voor in het wild levende dieren. Ook kijken we naar **passende hondenlosloopgebieden**, waarbij we steeds een zorgvuldige afweging maken tussen verschillende ruimtevragen in de stad, zoals speelruimte voor kinderen, groenvoorzieningen en recreatie. Het uitgangspunt is een leefbare stad voor zowel mens als dier.
- ✗ We breiden de **ADAM-regeling** verder uit, zodat meer mensen ondersteuning kunnen krijgen bij de zorg voor hun huisdieren. Hiervoor wordt extra budget vrijgemaakt.
- ✗ We blijven in gesprek over **dierenwelzijn binnen Artis** en onderzoeken hoe extra investeringen kunnen bijdragen aan het welzijn van de dieren.
- ✗ Tegelijkertijd kijken we naar mogelijkheden om Artis toegankelijker te maken voor inwoners met een Stadspas, bijvoorbeeld door hogere kortingen, zodat meer Amsterdammers kennis kunnen maken met natuur en dieren.
- ✗ We versterken de samenwerking tussen zorgpartijen, dierenartsen en dierenwelzijnsorganisaties door middel van training en kennisdeling. Huiselijk geweld gaat namelijk regelmatig samen met geweld tegen huisdieren. Professionals worden daarom beter getraind in het herkennen en signaleren van deze problematiek, zodat sneller passende hulp kan worden ingezet.
- ✗ We ondersteunen welzijnsorganisaties en betrokken instanties bij situaties waarin een inboedel wordt verkocht, zodat huisdieren niet onderdeel worden van de verkoop. We zorgen ervoor dat deze dieren veilig worden opgevangen in een asiel of andere passende opvanglocatie.

Dit blijven we doen

- ✗ We zetten de jaarlijkse **chipacties** voort en ondersteunen dieren-eigenaren met een laag inkomen bij het laten chippen van hun dieren. Hiermee vergroten we de kans dat vermiste dieren snel weer met hun eigenaar herenigd kunnen worden en voorkomen we onnodige druk op dierenopvangorganisaties.

- ✗ We zetten ons in om de **verkoop van dieren in winkels verder terug te dringen**, omdat dierenwelzijn en verantwoord eigenaarschap beter gewaarborgd kunnen worden via gespecialiseerde opvang, fokkers en adoptieorganisaties.

3.6 Voedsel

Er zijn veel voedselinitiatieven in de stad en zij zijn belangrijk voor de stad: ze gaan verspilling tegen, maken goed en gezond voedsel toegankelijker en zorgen voor sociale cohesie. Daarom zetten we de voedselstrategie voort. Daarbij sluiten we aan bij de uitgangspunten van voedselorganisaties die inzetten op een duurzaam, eerlijk en toekomstbestendig voedselsysteem. We gaan de vele initiatieven die Amsterdam rijk is verbinden, verbeteren de coördinatie en informatievoorziening en nemen onnodige drempels weg.

Dit gaan we doen

- ✗ Groen wat nu geen ecologische waarde heeft en niet gebruikt wordt kan door Amsterdammers gebruikt worden om voedsel te verbouwen. Hiervoor schrappen we beperkende regels en werken de stadsdelen via de lijn “ja, tenzij”.
- ✗ Bij gebiedsontwikkeling is aandacht voor een gezonde voedselomgeving, stadslandbouw en actief tuinieren en wordt de nieuwe Europese richtlijn Bodemonitoring betrokken.
- ✗ We besteden aandacht aan de problematiek van honger en voedseloverschotten door beter gebruik te maken van **bestaande voedselstromen en verspilling tegen te gaan**. Daarbij zoeken we naar manieren om voedsel dat overblijft beschikbaar te maken voor mensen die het nodig hebben.
- ✗ We willen de kracht van consumenten in de grote steden beter samenbrengen, zodat er meer bewustwording ontstaat rondom **lokaal, eerlijk en duurzaam geproduceerd voedsel**. Door vraag en aanbod sterker met elkaar te verbinden, kunnen consumenten en boeren elkaar versterken.
- ✗ We ondersteunen **samenwerkingsvormen en coöperaties van boeren**, zodat zij gezamenlijk sterker staan in de markt, kennis kunnen delen en meer invloed hebben op eerlijke prijzen, duurzame productie en regionale afzet.

Dit blijven we doen

- ✗ We zetten de **voedselstrategie** voort en betrekken boeren in Noord en Weesp. Gezamenlijk zetten we in op korte voedselketens, sterke natuur en een eerlijke prijs voor de boer.

Hoofdstuk 4

Werk, ondernemen en bestaans- zekerheid

4. Werk, ondernemen en bestaanszekerheid

Amsterdam staat de komende jaren voor een belangrijke economische opgave. Onze stad groeit, verandert en internationaliseert, terwijl tegelijkertijd de druk op ruimte, personeel, energie, leefbaarheid en gelijke kansen toeneemt. Amsterdammers, ondernemers en maatschappelijke organisaties krijgen steeds directer te maken met geopolitieke spanningen, technologische veranderingen en economische onzekerheid. We zorgen dat er voor iedereen werk is dat bij hen past. Werk geeft een inkomen, maar ook structuur en ontmoeting. Om het verdienmodel van de stad nu en in de toekomst op pijl te houden maken we daarom keuzes voor de sectoren waar we sterk in zijn en waar we in willen groeien. De economie van de toekomst draait om brede welvaart: een sterke economie die ook zorgt voor goede banen, leefbare buurten, duurzaamheid, innovatie en kansen voor alle Amsterdammers. Met aandacht voor de bestaanszekerheid van Amsterdammers en een toekomst zonder schulden.

Amsterdam maakt ruimte voor ondernemerschap en bedrijvigheid. We zorgen voor voldoende ruimte voor economische activiteiten en versterken het vestigingsklimaat voor bedrijven die bijdragen aan de innovatieve economie van de toekomst. We versterken het ondernemersklimaat door samenwerking te stimuleren en regel-
druk te verminderen en blijven inzetten op het tegengaan van overtoerisme.

Voor de Amsterdamse arbeidsmarkt komen we met gerichte actie. Tekorten aan personeel pakken we samen met kennisinstellingen aan. We investeren in een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het benutten van lokaal talent. We erkennen sekswerk als legitiem werk.

Samen bouwen we aan een sterke, duurzame en innovatieve economie waarin zoveel mogelijk Amsterdammers kunnen meedoen en profiteren en bouwen we aan een duurzame arbeidsmarkt.

4.1 Sociale economie

Amsterdam barst van de lokale ondernemers. Ze maken onze stad aantrekkelijk en ondersteunen het leven in de stad. Op tal van manieren dragen lokale ondernemers, MKB'ers en impactondernemers bij aan de economie en de opgaven in de stad. De komende vier jaar gaan we de samenwerking met lokale ondernemers versterken en ruimte maken voor nieuwe vormen van sociaal ondernemerschap en de gemeenschapseconomie. Hierbij hebben we meer aandacht voor het stimuleren van ondernemerschap in Nieuw-West, Zuidoost en Noord en houden we samen met ondernemersverenigingen onze eigen regelgeving tegen het licht.

Dit gaan we doen

- ✗ **Sociale- en impactondernemers** helpen we actief. Ze kunnen bij de gemeente terecht voor hulp en ondersteuning.
- ✗ We maken een **Amsterdamse (Social) Impact Coalitie** in samenwerking met het Social Impact Fonds om kennis te delen, barrières weg te halen en te kunnen groeien.
- ✗ Het **MKB en coöperaties** zijn essentieel om onze circulaire ambities te laten slagen. We ondersteunen hen door een loket op te richten, een Amsterdamse (Social) Impact Coalitie te starten die kan helpen met adviezen, inspiratie, vergunningstrajecten, kennisnetwerken en subsidies beschikbaar te stellen.
- ✗ We versterken de aanpak ondernemerschap voor Nieuw-West, Zuidoost en Noord in samenhang met het opzetten van ondernemershubs en broedplaatsen.
- ✗ We stimuleren **meer vrouwelijk ondernemerschap** door specifieke opleiding en financiering te faciliteren.
- ✗ Het wordt voor Amsterdamse MKB'ers, sociale ondernemers en coöperaties makkelijker om **toegang te krijgen tot het inkoopbeleid** van de gemeente Amsterdam. We versoepelen voor hen de huidige kaders.
- ✗ Om de **markten voor de toekomst** te beschermen en ondernemerschap te faciliteren behouden we markten in beheer waar het moet en maken we ze zelfstandig waar het kan.
- ✗ Vergunningsprocedures worden sneller, voorspelbaarder, toegankelijker en transparanter ingericht, met begrijpelijke communicatie, eenvoudige

formulieren en oog voor ondernemers die door taalbarrières of afstand tot de gemeente moeite hebben hun weg te vinden.

- ✗ We breiden de **advies- en fixteams** uit zodat we meer ondernemers kunnen helpen verduurzamen en hun energierekening naar beneden kunnen brengen.
- ✗ We breiden de aanpak van **duurzaamheidsambassadeurs** uit zodat we meer bedrijven kunnen helpen bij de verduurzamen en circulair te ondernemen.
- ✗ We gaan aan de slag met het verder opzetten van **hergebruikcentra**, verspreid door de hele stad, en ondersteunen we de vele bestaande initiatieven. We breiden het aantal kringlopen en **repaircafés** uit, met name in gebieden en stadsdelen waar deze nog niet zijn

Toerisme

- ✗ We **verhogen de toeristenbelasting** stevig naar 16% in 2027 en daarna jaarlijks 1%-punt tot uiteindelijk 20% om bezoekers meer te laten bijdragen aan de stad.
- ✗ We onderzoeken een **verbreding van de gemakkelijksretributie** voor een hogere bijdrage van dagbezoekers bij bezoek aan de stad.
- ✗ We vullen het **vastgoedfonds** structureel bij om panden in de binnenstad te verwerven, transformeren en functies uit te kopen.
- ✗ We **sluiten de PTA** in Amsterdam en beëindigen de mogelijkheid om Amsterdam met zeecruises te bereiken. Over alternatieven gaan we met Rijk en regio in gesprek
- ✗ De **vergunningsplicht in de binnenstad** wordt definitief uitgerold en we starten met de straten waar de noodzaak het hoogst is.
- ✗ **Het Erotisch Centrum komt er niet.** In de vorige raadsperiode is op verzoek van de coalitie gezocht naar een geschikte locatie, maar het vorige college koos er bewust voor om de uiteindelijke beslissing over te laten aan het nieuwe college en de nieuwe gemeenteraad. Deze coalitie kiest er nu voor om niet verder te gaan met het plan, waarmee de wens voor een Erotisch Centrum vervalt. Om de druk in de binnenstad te verlichten zet de gemeente in op kleinschalige initiatieven.
- ✗ We **stoppen met stadspromotie** gericht op toeristen en verlagen onze bijdrage aan Amsterdam&Partners. We zetten meer in op samenwerking met ondernemers, bewoners en kennisinstellingen voor de nieuwe bezoekerseconomie met meer evenwicht.

4.2 Innovatieve economie

De kracht van de Amsterdamse economie is haar diversiteit en innovatie. We willen dat onze economie klaar is voor de toekomst en sturen daarom in de richting van het toekomstig verdienmodel van onze stad. Brede welvaart is daarbij het uitgangspunt waarmee we oog hebben voor verantwoorde groei. We verleggen de focus van brede innovatiehub naar productieve *scale-up* economie gericht op drie domeinen: AI/digitaal, klimaat en gezondheid. Zo werken we toe naar een stad waar baanbrekende technologie voor de maatschappelijke opgave de toekomst vormgeven. Ook maken we meer ruimte voor duurzame maakindustrie en circulaire ondernemers. Onze ambitie is dat Amsterdam de stad wordt waar elke ondernemer kan bouwen aan de meest duurzame businesscase in zijn branche. Vanuit die ambitie geven we richting aan onze economie en werken we samen met Rijk en provincie. Door toptalent in de stad te koppelen aan de uitdagingen van morgen en alternatieven voor de huidige economische modellen en ondernemingsvormen ruimte te geven zorgen we voor een innovatieve economie. Hiervoor trekken we samen op met bedrijven, kennisinstellingen, coöperaties en inwoners om zo een sterke, meer onafhankelijke en duurzame Amsterdamse economie vorm te geven.

Dit gaan we doen

- ✗ Amsterdam heeft **een voorlopersrol in verantwoorde tech** en trekt ondernemers die zich daarbij willen aansluiten. We bouwen een tech-coalitie van tech-ondernemers, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en coöperaties om dit vorm te geven, hierbij geven we extra ruimte aan zij die via tech maatschappelijke problemen willen oplossen.
- ✗ Amsterdam positioneert zich als **leidende verantwoorde tech-regio**. We versterken het Nederlandse en Europese techklimaat en verkleinen onze afhankelijkheid van buitenlandse techgiganten.
- ✗ We versterken ons ecosysteem door betere samenwerking voor de maatschappelijke opgave. Hierbij zoeken we nadrukkelijk aansluiting met bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, de MRA, de Amsterdam Economic Board en ROM InWest.
- ✗ We zetten ons in om koplopers op het gebied van duurzaamheid naar Amsterdam te halen.

- ✗ In het versterken van handelsrelaties met andere steden en regio's zorgen we voor een **goede afspiegeling** van de Amsterdamse economie met meer oog voor Nieuw-West, Zuidoost en Noord.

Dit blijven we doen

- ✗ Schiphol is belangrijk voor de internationale bereikbaarheid en de aantrekkingskracht van Amsterdam, via ons aandeelhouderschap blijven we ons inzetten om de veiligheid en leefbaarheid te vergroten en de overlast en uitstoot te verlagen.
- ✗ We maken afspraken over de internationale bereikbaarheid en zetten in op een **vermindering van het aantal privé- en budgetvluchten**. Onze inzet blijft dat het aantal vluchten naar 400.000 gaat..
- ✗ Onze haven behoort in 2040 tot een van de duurzaamste havens van Europa. Samen met het havenbedrijf werken aan de ambitie om de haven uit te laten groeien tot '**Green Port Amsterdam**'.

"Er is zoveel potentie in de stad! Samen kunnen we bouwen aan een nieuwe economie voor Amsterdam."

— Stadsgesprek

4.3 Ruimte voor werk en vitale buurten

De druk op de ruimte in de stad is groot, maar een leefbare stad heeft ook ruimte nodig voor bedrijven, innovatieve werkplekken, duurzame maakindustrie, logistiek en lokaal ondernemerschap. We geven gericht ruimte aan sectoren zoals AI & Tech, Life Sciences & Health, de creatieve industrie en duurzame maakindustrie. Daarbij zetten we in op het verduurzamen van bedrijven en organisaties. Op het verminderen van de uitstoot en het sluiten van de kringlopen om zo verspilling tegen te gaan. Door Amsterdammers te helpen met het maken van duurzame en bewuste keuzes en het stimuleren van delen en repareren verkleinen we onze ecologische voetafdruk.

Dit gaan we doen

- ✗ In de groei van de stad en de gebiedsontwikkeling wordt voldoende ruimte gehouden voor bedrijven, initiatieven en maakindustrie. Zij worden betrokken bij de ontwikkeling van de stad.
- ✗ Om bedrijven ruimte te geven zetten we in op de komst van meer bedrijfsverzamelgebouwen en **werkcorporaties**.
- ✗ We zorgen voor voldoende fysieke ruimte, campussen, innovatiehubs en doorgroeiende scale ups, zodat innovatieve bedrijven zich langdurig aan Amsterdam kunnen verbinden.
- ✗ We versterken het fundament van onze **innovatiedistricten** om sneller te komen tot schaalbare initiatieven die werken aan de maatschappelijke uitdagingen.
- ✗ We breiden de aanpak van **duurzaamheidsambassadeurs** uit zodat we meer bedrijven kunnen helpen bij de verduurzamen en circulair te ondernemen.

“Breid de ondernemersvergunningen uit. Hiermee worden malafide ondernemers aangepakt, dalen huurprijzen en krijgen bonafide ondernemers een eerlijkere kans.”

– Stadsgesprek

4.4 Meedoen via werk en ontwikkeling

We zorgen dat er voor iedereen werk is dat bij hen past. We lopen voor op de inzet voor bestaanszekerheid, maar er is meer nodig. Om de ambities van de stad waar te kunnen maken en tegelijkertijd de arbeidsmarkt gezond te houden zetten we de aanpak in de tekortsectoren door en begeleiden we Amsterdammers in het vinden van een passende baan. In Amsterdam werken we aan het vertrouwen van werkgevers in werknemers en waardering via vaste contracten en een leefbaar loon. We treden hard op bij discriminatie, uitbuiting en schijnzelfstandigheid. Tegelijkertijd investeren we in initiatieven en organisaties die sociale werkgelegenheid bieden of bijscholing.

Dit gaan we doen

- ✗ We komen tot een centrale aanpak om lokaal **arbeidsmarkt talent** te ontwikkelen, aan te trekken en tekorten in cruciale sectoren tegen te gaan.
- ✗ Samen met onderwijs en kennisinstellingen maken we afspraken over **opleidingen die perspectief bieden** op een baan in een cruciale sector voor de stad.
- ✗ Om uitval en talentverlies te voorkomen komt er **een hbo-agenda** naar model van de mbo-agenda.
- ✗ De **bijverdienpremie** wordt voortgezet en meer onder de aandacht gebracht. De **uitstroompremie** die mensen beloont wanneer ze vanuit de bijstand aan het werk gaan wordt gecontinueerd.
- ✗ We ondersteunen sociale firma's en organisaties die **beschut werk** faciliteren actief. Door met ze samen te werken, te helpen bij hun vragen en bij ze in te kopen.
- ✗ Arbeidsmigranten krijgen betere bescherming. We gaan uitbuiting tegen en stimuleren goed werkgeverschap. We willen betere samenwerking met de Arbeidsinspectie voor een snelle en efficiënte aanpak van uitbuiting.
- ✗ Goed werkgeverschap met **een vast contract** maken we de norm. Zowel binnen onze eigen organisatie als in Amsterdam.
- ✗ Wij erkennen sekswerk als **legitiem werk** en zetten in op een beleid dat de positie, veiligheid en rechten van sekswerkers versterkt. We binden gezamenlijk hard de strijd aan tegen mensenhandel en uitbuiting van sekswerkers.
- ✗ We zorgen voor **het behoud van voldoende vergunde werkplekken**, waaronder het behoud van het huidige aantal ramen in de stad.

Dit blijven we doen

- ✗ We continueren en intensiveren de samenwerking met het Regionaal Werkcentrum (RWC) en het UWV om de toeleiding tot de arbeidsmarkt te verbeteren.
- ✗ We gaan door met de **Buurtbanen** en de banen als Buurtmedewerker.

4.5 Een toekomst zonder schulden

Voor veel Amsterdammers is bestaanszekerheid nog geen feit. Een bijstands-uitkering, AOW of laag loon is vaak niet genoeg om van te leven. Steeds meer mensen, ook met werk, kunnen hun vaste lasten niet betalen. Toeslagenuouders dragen nog elke dag de gevolgen van wat hen is aangedaan. Kinderen groeien op zonder geld voor sport, schoolspullen of een warme jas. Schulden brengen stress en uitzichtloosheid. Iedereen verdient een stevige basis en een leven zonder zorgen over de eerste levensbehoeften en generationele armoede moet worden bestreden om zoveel mogelijk kinderen een eerlijke kans te geven.

Dit gaan we doen

- × We geven **duidelijke voorlichting** over regelingen, zoals aanvullende bijstand en inkomenssteun voor gezinnen, en wijzen ook op landelijke regelingen zoals de AIO.
- × We zorgen dat de regelingen simpeler worden en **makkelijker te vinden**.
- × We versterken programma's als *Vroeg erop af* en **de Pauzeknop**, zodat schulden niet verder oplopen. Mensen krijgen passende hulp om schuldenvrij te worden en te blijven.
- × We maken de minimaregelingen toegankelijker, met name onder werkende armen, onder andere door toegang tot de regelingen te **vereenvoudigen** en regelingen samen te voegen.
- × Informele en formele hulpverlenende instanties versterken elkaar en nemen drempels naar goede hulpverlening weg door goed samen te werken. We maken afspraken om **doorverwijzing** goed te laten verlopen en dubbel werk te voorkomen.

Dit blijven we doen

- × Met **een automatische toeslagencheck** zorgen we dat Amsterdammers tot 130% van het sociaal minimum krijgen waar ze recht op hebben zonder extra controle.
- × We blijven inzetten op het verkorten van de doorlooptijden en het vergroten van het bereik bij schuldhelpverlening, zodat mensen sneller een passende oplossing krijgen.

- × Om het aantal huisuitzettingen in Amsterdam zo minimaal mogelijk te houden gaan we door met de succesvolle **aanpak Vroegsignalering**.
- × We blijven ons inzetten voor het oplossen van de gevolgen van het **toeslagenschandaal**. Bij de afhandeling van de schade stellen we een menselijke benadering centraal, waarbij betrokkenen regie en eigenaarschap over hun herstelproces kunnen ervaren.

“Verbonden in de voorbereiding, vastberaden in de uitvoering.
Een nieuw hoofdstuk voor heel Amsterdam.”

– Thomas Bayer, *Red Amsterdam Noord*, stadsformateur

Hoofdstuk 5

De overheid als bondgenoot

5. De overheid als bondgenoot

De gemeente staat voor de opgave om meer naast Amsterdammers te staan. In de praktijk ervaren mensen nog te vaak dat de overheid ingewikkeld, afstandelijk en moeilijk toegankelijk is. Wie hulp nodig heeft of iets wil organiseren in de stad, loopt geregeld vast in regels, procedures of onduidelijkheid over waar hij of zij terecht kan. Tegelijkertijd zien we dat de uitvoering niet altijd aansluit op de werkelijkheid van bewoners en ondernemers.

De kern van deze opgave is dat de gemeente het vertrouwen in Amsterdammers weer als uitgangspunt neemt. Vertrouwen van inwoners in de overheid ontstaat niet vanzelf, maar wordt verdiend door hoe de overheid handelt. Zolang de overheid primair uitgaat van controle, bewijs en risicovermijding, blijft de afstand bestaan.

Een deel van de Amsterdammers komt vast in het systeem. Dat speelt juist bij mensen die afhankelijk zijn van ondersteuning, maar ook bij ondernemers en initiatiefnemers die iets willen bijdragen aan de stad. Wanneer standaardprocedures leidend zijn en er weinig ruimte is om af te wijken, blijven oplossingen soms uit terwijl die in de praktijk wel mogelijk zijn.

Daarbij hoort dat fouten niet direct zouden moeten leiden tot zware gevolgen. Het uitgangspunt moet zijn dat fouten hersteld kunnen worden, zonder dat mensen direct vastlopen in procedures of sancties. Beleid en uitvoering moeten dicht bij elkaar komen te liggen, en signalen uit de stad moeten sneller worden opgepakt. Met deze inzet werken we toe naar een overheid die betrouwbaarder is in haar handelen, duidelijker in haar communicatie, haar basistaken zoals betrouwbare dienstverlening op orde heeft en die daadwerkelijk functioneert als bondgenoot van bewoners en ondernemers.

5.1 Een overheid die naast je staat

De gemeentelijke dienstverlening moet begrijpelijk, toegankelijk en menselijk zijn. Juist in buurten waar de druk op leefbaarheid, veiligheid of voorzieningen groot is, moet de gemeente eerder aanwezig zijn en sneller kunnen handelen.

Dit vraagt ook om een andere inrichting van de gemeentelijke organisatie. De afgelopen jaren is de organisatie fors gegroeid, terwijl de meerwaarde van verdere groei steeds kleiner is geworden. Tegelijkertijd is de afstand tussen beleid en uitvoering groter geworden. Daardoor sluiten regels en processen niet altijd meer goed aan op de praktijk in de stad. We kiezen voor minder stapeling van beleid, minder regels en meer focus op wat daadwerkelijk effect heeft voor Amsterdammers.

Dit gaan we doen

- ✗ Het **recht op een fout** is een leidend principe in het handelen van de gemeente. We erkennen dat mensen fouten maken, net als de overheid zelf. Daarom krijgt herstel voorrang boven sanctionering.
- ✗ De gemeente gaat uit van vertrouwen in bewoners en ondernemers. **Procedures worden eenvoudiger ingericht en onnodige bewijslast wordt verminderd**, zodat inwoners niet telkens opnieuw hoeven aan te tonen waar zij recht op hebben.
- ✗ Uitvoerende medewerkers krijgen **meer ruimte om maatwerk** toe te passen wanneer standaardprocedures onvoldoende aansluiten op de situatie van bewoners of ondernemers.
- ✗ Bewoners en ondernemers die vastlopen in regels of procedures krijgen sneller toegang tot een duidelijke oplossing binnen de gemeentelijke organisatie, volgens het principe van “**geen verkeerd loket**”.
- ✗ De gemeente kiest vaker voor **direct contact en persoonlijk herstel** voordat juridische stappen of handhaving worden ingezet.
- ✗ De gemeente **communiceert duidelijker en begrijpelijker**, zodat inwoners beter weten wat er van hen wordt gevraagd en wat zij van de gemeente mogen verwachten.
- ✗ De gebiedsmakelaar in de buurten wordt een **vaste buurtregisseur**: een herkenbaar aanspreekpunt voor bewoners en ondernemers dat de buurt goed kent, zichtbaar aanwezig is en snel kan schakelen binnen de gemeentelijke

organisatie. De buurtregisseur heeft niet alleen een signalerende rol, maar ook de mogelijkheid om problemen direct te laten oppakken of op te schalen – en krijgt dus meer slagkracht. Met de verandering van naam verandert ook de **bevoegdheid**: die wordt groter.

- ✗ We werken toe naar een slankere en effectieve organisatie, met als doel een reductie van 2500 fte in 2031, inclusief inhuur. Het grootste deel hiervan wordt gerealiseerd tussen 2026 en 2028. De reductie vindt met name plaats in algemene functies in schaal 10 en hoger, waar de groei de afgelopen jaren het sterkst is geweest. Dit betekent een krimp van dit deel van de organisatie van ongeveer 20%. We verkleinen de externe inhuur substantieel, zodat de organisatie minder afhankelijk is van tijdelijke capaciteit en kennis structureel behouden blijft.
- ✗ We verminderen en centraliseren de strategische- en onderzoekscapaciteit. Een centraal strategisch team zorgt voor **beter inzicht in de effectiviteit, uitvoerbaarheid en impact van beleid**. We verminderen en centraliseren ook de communicatie capaciteit.
- ✗ Nieuw beleid krijgt standaard een **uitvoeringstoets** en signalen vanuit de praktijk moeten sneller leiden tot aanpassingen in beleid of uitvoering.
- ✗ De **beste mensen** zetten we daar in waar de opgaven het **grootst** zijn.
- ✗ De stadsdelen krijgen meer **doorzettingsmacht** in de uitvoering, zodat signalen uit buurten sneller kunnen leiden tot concrete oplossingen.
- ✗ Stadsdeelbestuurders krijgen structureel overleg met clusterdirecteuren om de **afstand tussen stedelijke diensten en stadsdelen te verkleinen**.
- ✗ De gemeente creëert meer ruimte voor **bewonersinitiatieven** en **ondernemerschap** in de stad, door procedures eenvoudiger te maken en sneller te beslissen bij initiatieven uit buurten.

“Vergroot het vertrouwen in politiek en overheid door zichtbaar aanwezig te zijn in de buurten en duidelijk terug te koppelen wat er met signalen en input van bewoners gebeurt. Veel Amsterdammers begrijpen de wereld van de Stopera niet.”

– Stadsgesprek Verbinding

Dit blijven we doen

- ✗ **Persoonlijk contact** blijft mogelijk wanneer inwoners vastlopen in digitale processen of formulieren. Niet voor iedere dienst wordt een aparte papieren route ingericht, maar bewoners moeten wel snel hulp kunnen krijgen als digitaal contact voor hen niet werkt.

5.2 Democratisering en participatie

Amsterdammers moeten invloed kunnen uitoefenen op hun leefomgeving en kunnen vertrouwen op een gemeente die luistert, terugkoppelt en handelt. We versterken daarom de democratische infrastructuur van de stad. We investeren in opkomstbevordering en zichtbaarheid van de democratie in de buurten. In een tijd van toenemende polarisatie versterken wij de democratische basis door gerichte investeringen in participatie en dialoog.

Dit gaan we doen

- ✗ We organiseren een **stadsbrede bijeenkomst** om met bewoners, maatschappelijke organisaties en volksvertegenwoordigers deze nieuwe coalitieperiode te beginnen.
- ✗ We organiseren een **burgerberaad** in Zuidoost over een thema zoals wonen, veiligheid of gezondheid en een stadsbreed burgerberaad over de coöperatieve stad: hoe de gemeente haar uitvoerende taken kan verbeteren
- ✗ We stellen partijen met maximaal vier zetels in staat om **twee fractievertegenwoordigers** vanuit de gemeentebegroting te bekostigen, zodat alle fracties hun taken in de gemeenteraad en raadscommissies zorgvuldig en volwaardig kunnen uitvoeren.
- ✗ Ervaringsdeskundigen en sleutelfiguren **betrekken we structureel** bij beleid en uitvoering, bijvoorbeeld in de jeugdzorg en armoedeaanpak, en zorgen we voor passende waardering en beloning van hun inzet.
- ✗ We gaan **nauwer samenwerken met stadsdeelcommissies** en stadsdeelpanels worden weer mogelijk om bewoners structureel te betrekken bij besluitvorming. We geven bij participatie duidelijke kaders zodat bewoners vooraf weten waar ze wel en niet over mee kunnen beslissen en we evalueren de referendumverordening.

Dit blijven we doen

- ✗ We gaan door met **de Jongerenadviesraad** en **de kinderraad** om zo kinderen en jongeren meer invloed te geven op ons beleid.
- ✗ **Burgerberaden** blijven een belangrijk instrument om de Amsterdammers te betrekken bij het maken van beleid. De focus ligt eerst op de uitvoering van de aanbevelingen van eerdere burgerberaden.
- ✗ Buurtplatforms spelen een belangrijke rol in democratisering.

5.3 Menselijke dienstverlening en digitalisering

Amsterdam, Nederland en Europa moeten zoveel mogelijk digitaal onafhankelijk worden van (Amerikaanse) tech giganten. Binnen ons economisch beleid zetten we in op ondernemers met democratische en duurzame bedrijfsmodellen die een duidelijke maatschappelijke bijdrage leveren. Hierin werken we nadrukkelijk samen met kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties in de stad.

Dit gaan we doen

- ✗ Gezinnen met een laag inkomen kunnen iedere vijf jaar **een gratis laptop** krijgen. We voeren een **tegemoetkoming voor internetkosten** in bij armoederegelingen.
- ✗ Samen met Amsterdammers, maatschappelijke organisaties en ondernemers werken we aan de **sociale media van de toekomst** als alternatief voor de schadelijke online leefwereld waar onze jongeren nu mee te maken hebben. We stimuleren platforms die gebouwd zijn op publieke waarden zoals transparantie, privacy en duurzaamheid en initiatieven die werken aan een publieke digitale infrastructuur.
- ✗ We versterken het belang van privacy in de organisatie, zodat toezicht en handhaving op gegevensgebruik worden versterkt binnen de gemeentelijke organisatie.
- ✗ In alle **bibliotheken** moeten Amsterdammers terecht kunnen voor **digitale hulp**. We financieren lokale initiatieven die bijdragen aan digitale gelijkheid.
- ✗ We vergroten de kennis van de gemeente op het gebied van **kunstmatige intelligentie** en waar we het wel en niet voor kunnen en willen inzetten.

- ✖ Er moet ruimte gevonden worden in de schaarse Europese **datacenter-capaciteit**. We zetten het huidige datacenter beleid door en willen dat er meer mogelijkheden komen om te **sturen op welke partij voor welke doeleinden** gebruik maakt van de schaarse capaciteit bij Europese datacentra. Hierin zoeken we nadrukkelijk de samenwerking op met bedrijven, lokale, nationale en Europese overheden om samen de kansen te benutten.

Dit blijven we doen

- ✖ We committeren ons aan de ambities voor **digitale autonomie** zoals geformuleerd in de Meerjarenstrategie Digitale Autonomie 2026 - 2035, en maken geld voor de uitvoering van deze Meerjarenstrategie.
- ✖ We werken er naartoe dat in 2030 **minimaal 30% van de cloudopslag-diensten en cloudapplicaties van Nederlandse of Europese leveranciers** zijn, en dat alle bedrijfskritische applicaties draaien op Nederlandse of Europese platforms. In 2035 moeten ook alle gevoelige data **digitaal autonoom** zijn opgeslagen en beheerd.
- ✖ We zetten in op samenwerking met het rijk om een **landelijke overheids-cloud** te ontwikkelen om de zeggenschap over onze kritieke digitale infrastructuur terug te pakken en onafhankelijk te worden van (Amerikaanse) tech giganten.
- ✖ Systemen van de gemeente die op basis van een **algoritme** besluiten nemen, laten we testen op **ethische principes** zoals integriteit, discriminatie en vooroordelen. Alle algoritmen die in Amsterdam worden gebruikt, worden opgenomen in het algoritmeregister, waarbij we ook vaststellen wat hun maatschappelijke impact is.
- ✖ We gaan uit van dataminimalisatie: we verzamelen als gemeente **niet meer data dan nodig is**, en gaan zeer zorgvuldig om met persoonsgegevens. We handhaven de **meldplicht voor dataverzameling** in de openbare ruimte. We beschermen de digitale rechten van Amsterdammers door geen gebruik te maken van gezichtsherkenning. Ook willen we **gezichtsherkenning van bellen verbieden**.

5.4 Een schone stad

Iedere Amsterdammer wil een schone stad. Zwerfafval is niet alleen een ergernis, maar tast ook de leefbaarheid en veiligheid van buurten aan en kan leiden tot verdere verloedering. Een schone stad is daarom een publieke basisvoorziening waar de gemeente stevig op moet sturen. Daarbij hoort ook dat we sterk inzetten op afvalpreventie: minder afval produceren en beter scheiden, zodat er überhaupt minder op straat belandt.

Dit gaan we doen

- ✖ We werken toe naar één organisatie voor een schone stad. Deze organisatie kan sneller, efficiënter en consistentere werken aan het schoonhouden van de stad. Als eerste concrete stap brengen we alle teams die zich bezighouden met beleid, meldingen, bijplaatsingen, projecten en coördinatie onder gezamenlijke aansturing van het directeurenteam Schoon.
- ✖ We starten meteen met het verder doorvoeren van het “treintje” van afval ophalen en daarna vegen in de gebieden die dat nodig hebben.
- ✖ We gaan **extra investeren** om de stad schoon te maken. Dat betekent onder andere extra veegploegen. We brengen het beheer **dichter bij de wijk** met wijkverzorgers in kleinere gebieden, zodat problemen sneller worden opgepakt en bewoners weten bij wie ze terecht kunnen.
- ✖ We gaan anders sturen op het schoonniveau. In plaats van te kijken naar het gemiddelde schoonniveau van de stad als geheel, investeren we in schonere buurten. Wijken die het verst onder de norm zitten, krijgen voorrang. Om snel resultaat te boeken en geen tijd te verliezen, hanteren we een crisisaanpak. Deze wordt bestuurlijk aangestuurd door een team bestaande uit de wethouder Schoon en twee dagelijks bestuurders (db-leden). Ambtelijk wordt de aanpak geleid door het directeurenteam Schoon.
- ✖ Op basis van beschikbare informatie, zoals meldingen, en de kennis van medewerkers op straat (gebiedsteams, reinigers, buurtconciërges, afvalbeheerplannen, etc.) wordt voor elke wijk een maatwerkplan opgesteld. Dit plan bevat duidelijke doelen, mijlpalen en een kort en krachtig dashboard om de voortgang te monitoren.
- ✖ In de plannen is aandacht voor alle mogelijke oorzaken van overlast, zoals een tekort aan afvalvoorzieningen, achterblijvende afvalinzameling, gedrag

van bewoners, ondernemers of bezoekers, onduidelijke regels, etc.

- ✗ We starten een programma “**Afvalpreventie**” waarbij de grootste inzamelstromen worden aangepakt bij de bron, zoals herbruikbare bekers voor de horeca. Daarnaast wordt gekeken naar **betere inzameling** van reststromen zodat deze nuttig zijn voor recycling.
- ✗ Bedrijven die hun afvalcontract niet op orde hebben of afval op straat dumpen, worden daarop **aangesproken en krijgen stevige boetes**, waarbij zij ook verantwoordelijk worden voor de opruimkosten. Verkeerd aangeboden (bedrijfs)afval pakken we strenger aan.
- ✗ We trekken samen op met ondernemers om de stad schoon te houden. In het centrum wordt een **collectief van ondernemers, bewoners en de gemeente opgestart** waarbij de VBOA een belangrijke gesprekspartner is. Hierbij is speciale aandacht voor het tegengaan van de enorme hoeveelheid afval bij grote **evenementen**.
- ✗ We onderzoeken samen met de BIZ-en hoe de logistiek voor afval nog meer **gebundeld** kan worden. Daarnaast gaan we in overleg met inzamelaars over het vergroten van het aantal **grondstoffenhubs**.
- ✗ We onderzoeken of we kunnen samenwerken met andere gemeenten in het **organiseren van het ophalen en verwerken van afval**. Zo kunnen we gezamenlijk inzetten op een circulaire economie.
- ✗ We **stoppen met de eigen bedrijfsafvaltak** en verplichten alle ondernemers een afvalcontract te hebben. We schaffen het reinigingsrecht voor ondernemers af.
- ✗ Met de **tien grootste vervuilers** van de openbare ruimte gaan we om tafel zitten om afspraken te maken hoe zij gaan bijdragen aan het schoon houden van onze straten. We focussen ons op grote maatregelen die bijdragen aan een schone stad, en beperken kleinschalige experimenten die ten koste gaan van de capaciteit die bedoeld is voor een schone stad.

“Geef prioriteit aan handhaving op grofvuil en afval.”

– Stadsgesprek Zuidoost

Dit blijven we doen

- ✗ **Grofvuil op afspraak** zetten we door. We gaan door met het prullenbak-offensief waarin we kritisch kijken waar afvalbakken weg kunnen worden gehaald om te voorkomen dat er troep rondom de afvalbakken ontstaat.
- ✗ We zetten in op **gedragsverandering** (onder andere met betrekking tot statiegeld).
- ✗ We zorgen voor **transparante communicatie** over het schoonniveau in de stad en blijven informatie ook op papier beschikbaar stellen, omdat niet iedereen digitaal bereikt wordt.
- ✗ De kosten voor GFE/T-inzameling in Amsterdam zijn hoog, terwijl de scheidingspercentages laag blijven. We gaan door met de uitrol, maar stellen het **tussendoel** bij naar 20% van de huishoudens. Het uiteindelijke doel van 75% blijft ongewijzigd.

Hoofdstuk 6

Vrij en veilig

6. Vrij en veilig

In een wereld vol oorlog en onrust kiest Amsterdam ervoor een baken van vrijheid, hoop en mensenrechten te zijn. In onze stad kun je zijn wie je bent en leven zoals je wilt. We zijn trots op onze vrijzinnigheid. We beschermen de democratie en onze rechten, viëren verschillen en blijven werken aan een open, inclusieve en rechtvaardige samenleving. Dat vraagt ook om zelfreflectie, van de gemeente én van alle Amsterdammers.

We zien dat de vrijheid van verschillende groepen onder druk staat. Daarom blijven we discriminatie in al haar vormen bestrijden. Tegelijk viëren we deze gemeenschappen als onmisbaar onderdeel van onze stad, besteden we aandacht aan onze gedeelde geschiedenis en gaan we de duistere bladzijden uit het verleden niet uit de weg.

Als internationale mensenrechtenstad nemen we verantwoordelijkheid. We zijn trots dat onze burgemeester voorzitter is van het *Pact of Free Cities*. We komen op voor mensenrechten, bieden een veilige haven aan mensen op de vlucht en beschermen het recht om te demonstreren. Mensenrechten staan centraal, zowel lokaal als in onze internationale relaties. Daarom richten we ook ons inkoopbeleid zo in dat we geen bedrijven steunen die bijdragen aan mensenrechtenschendingen.

We blijven het demonstratierecht actief faciliteren als fundament van onze democratie en zorgen dat mensen veilig en zichtbaar hun stem kunnen laten horen.

6.1 Inclusie, diversiteit en anti-discriminatie

We beschermen grondrechten actief en nemen vrijheid als ondeelbaar uitgangspunt: de rechten van de één kunnen nooit ten koste gaan van die van een ander. Daarom blijven we alle vormen van discriminatie actief bestrijden, waaronder moslimdiscriminatie, antisemitisme, seksisme, LHBTQIA+-discriminatie, anti-zwart racisme, anti-Aziatisch racisme en discriminatie van mensen met een beperking. Amsterdam maakt mensenrechten leidend in bescherming van groepen die disproportioneel geraakt worden. Dat doen we samen met de gemeenschappen zelf, zodat beleid aansluit bij ervaringen in de praktijk en daadwerkelijk bijdraagt aan gelijke kansen en veiligheid voor iedereen. We treden krachtig op tegen institutioneel racisme en werken aan een overheid die eerlijk en rechtvaardig handelt voor iedereen.

We versterken de sociale samenhang in de stad door meer ondersteuning te bieden aan informele organisaties die bijdragen aan ontmoeting, vertrouwen en wederzijds begrip. We stimuleren de ontwikkeling van inclusieve ontmoetingsplekken in buurten, waar Amsterdammers elkaar kunnen ontmoeten ongeacht achtergrond of overtuiging.

Dit gaan we doen

- ✗ We verbeteren de **aanpak van geweld tegen LHBTQIA+-personen** door meldingen toegankelijker te maken en beter op te volgen, zodat slachtoffers zich gehoord en beschermd voelen.
- ✗ We organiseren een structureel overleg met de LHBTQIA+-gemeenschap, zodat verschillende initiatieven elkaar nog beter kunnen vinden en signalen uit de praktijk direct worden meegenomen in beleid en maatregelen.
- ✗ We maken structureel geld vrij voor de **route naar herstel** tot tenminste 2040. Dit wordt gebruikt om een fonds te vullen wat samen met de gemeenschap vormgegeven kan worden en zal worden ingezet voor erkennen en herstel van historisch onrecht.
- ✗ We versterken **interreligieuze netwerken** om dialoog en samenwerking tussen verschillende geloofsgemeenschappen te bevorderen.
- ✗ We maken de stad **toegankelijker voor mensen met een beperking**. We versnellen het wegnemen van fysieke knelpunten in bestaande straten

en gebouwen, en toetsen gemeentelijke voorzieningen standaard op toegankelijkheid.

- ✗ We verbeteren **digitale toegankelijkheid van gemeentelijke diensten**. We werken hierbij samen met ervaringsdeskundigen om structureel te toetsen wat er beter moet.
- ✗ We maken **meldpunten van discriminatie** beter zichtbaar via gerichte campagnes, scholen en sociale media, en zorgen dat ze eenvoudiger toegankelijk zijn.
- ✗ We versterken onze rol in opvang en ondersteuning van mensen op de vlucht. We ondersteunen **Oekraïeners** in het behoud van de Oekraïense cultuur door de start van een Oekraïens cultuurcentrum.
- ✗ Amsterdam biedt bescherming aan dissidenten, journalisten en mensenrechtenactivisten die niet veilig zijn in hun land, en groeit uit naar een **sanctuary city**.
- ✗ Inclusie en antidiscriminatie worden collegebreed verankerd als leidend principe in beleid, uitvoering en dienstverlening. Alle portefeuillehouders dragen vanuit hun eigen domein verantwoordelijkheid voor het bevorderen van gelijke kansen, inclusie en het tegengaan van discriminatie.
- ✗ We vergroten de zichtbaarheid van de **Palestijnse gemeenschap** door ruimte te bieden voor ontmoeting, cultuur en dialoog.
- ✗ Er zijn volkeren die het recht missen zelf te mogen beschikken over hun taal, cultuur en identiteit. Zij hebben geen eigen staat, noch worden zij als minderheid in bestaande staten erkend of gerespecteerd. Deze ‘vergeten volkeren’ – zoals de Palestijnen, Koerden, Oeigoeren of de Kopten – worden dikwijls onderdrukt of leven in Diaspora. Met de huidige geopolitieke expansiedrift van machtige staten wordt hun lot kwetsbaarder en hun vrijheid van expressie beperkter. Om hen recht te doen en een plek te geven voor herdenking en viering richt het college **een monument op om het zelfbeschikkingsrecht van volkeren te eren**.

Dit blijven we doen

- ✗ We **ondersteunen het Joodse leven** in de stad, met aandacht voor de diversiteit binnen de gemeenschap en voor jongeren. Daarbij steunen we initiatieven die jonge Joodse Amsterdammers ruimte geven om samen te komen, hun identiteit zichtbaar te maken en het Joodse leven te vieren.

- ✗ We zijn trots dat dit jaar de **World Pride** in Amsterdam is en erkennen dat LHBTQI+-Pride niet alleen een viering is, maar ook een protest voor gelijke rechten en sociale acceptatie.
- ✗ We gaan door met de aanpak **moslimdiscriminatie** op basis van concrete acties en met draagvlak van islamitische Amsterdammers.
- ✗ **Informele ontmoetingsplekken zoals buurthuizen en culturele broedplaatsen** krijgen financiële steun.

“Betrek ervaringsdeskundigen bij het toegankelijker maken van de stad voor mensen met een beperking, en zorg voor representatie en echte inclusie van de groep in proces en besluitvorming.”

– Stadsgesprek Inclusie

6.2 Perspectief voor jongeren

Voor veel kinderen is Amsterdam is een fijne plek om op te groeien, vol kansen die voor het oprapen liggen voor een mooie toekomst. Tegelijkertijd vraagt opgroeien in een grote stad veel van jongeren en kinderen en zien we dat kansen niet eerlijk zijn verdeeld. Kansengelijkheid bevorderen is daarom ons uitgangspunt. Toegang hebben tot goede zorg en ondersteuning is daarom van essentieel belang. Het doel is niet om onze jongeren in een systeem te duwen, maar hen de steun en ruimte bieden om binnen hun eigen vertrouwde wereld volwassen te worden. We gaan meer investeren in de eigen omgeving. De beste kans op veilig opgroeien ligt namelijk niet in een instelling, maar thuis, op school en in de buurt. Waar de online wereld voor veel jongeren een bron van kennis, ontspanning en sociale interactie is, brengt deze ook steeds duidelijkere risico's met zich mee. Jongeren moeten zich bewust zijn van de gevaren voor hun veiligheid, (mentale) gezondheid, financiën en sociale druk. Ook online moet iedereen kunnen zijn wie ze willen zijn, in een veilige omgeving.

Dit gaan we doen:

- ✗ We realiseren in Noord, Nieuw-West en Zuidoost extra **laagdrempelige ontmoetingsplekken voor jongeren**, in samenwerking met scholen en buurtorganisaties.

- ✗ Er is extra aandacht in het werk van jongerenwerkers voor de **manosfeer** en het tegengaan van vrouwonvriendelijke denkbeelden.
- ✗ Jongerenwerkers worden gericht opgeleid en ingezet om criminaliteit te voorkomen, met speciale aandacht voor online beïnvloeding en ronselpraktijken.
- ✗ Jongeren raken, soms via online werving of door criminele uitbuiting, betrokken bij de drugscriminaliteit. We moeten er vroeg bij zijn en de ouders en verzorgers meteen betrekken. Met versterkt toezicht en handhaving, op straat én online.
- ✗ We stimuleren de Maatschappelijke Diensttijd.

Dit blijven we doen

- ✗ We gaan door met de gemeentelijke aanpak **Online Leefwereld Jongeren**. We geven jongeren een tweede kans, door meer in te zetten op interventies waarbij verschillende partners samenwerken om jongeren uit de zware criminaliteit te laten stappen of om na de straf hun leven weer op orde te krijgen.

6.3 Veiligheid in elke buurt

Zorg en veiligheid raken steeds meer met elkaar verweven. Daarom zorgen we voor voldoende opvang, versterken we de samenwerking tussen politie, gemeente en zorgpartners en zetten we in op preventie dichtbij mensen: in buurten, op scholen en online, samen met informele organisaties. Sociale samenhang is daarbij essentieel, want veilige buurten ontstaan waar mensen naar elkaar omkijken. Daarom investeren we extra in leefbaarheid en veiligheid in Noord, Nieuw-West en Zuidoost, met gerichte inzet op schoon, heel en veilig, extra handhaving en perspectief voor jongeren via sterk jongerenwerk. Tegelijk bouwen we aan een weerbare stad door buurtnetwerken, ontmoetingsplekken en lokale initiatieven te versterken, zodat problemen vroeg worden gesignaleerd en bewoners, professionals en organisaties samen een sterk vangnet vormen. In zo'n stad sta je er niet alleen voor in moeilijke tijden, maar is er altijd een vangnet van mensen, professionals en organisaties die samen optrekken om iemand “uit de brand te helpen”.

Dit gaan we doen

- ✗ In buurten waar de druk op veiligheid en leefbaarheid het grootst is, zoals Noord, Nieuw-West en Zuidoost, zetten we **extra capaciteit in van toezicht, handhaving en politie**. Tegelijk breiden we het aantal wijk-BOA's uit, zodat er meer zichtbaarheid en aanspreekbaarheid in de buurt is.
- ✗ We werken actief aan het herstellen en versterken van vertrouwen in de overheid, onder andere door terugkoppeling te geven op meldingen en zichtbaar op te treden in de wijk.
- ✗ We versterken de **relatie tussen zorg en veiligheid**, omdat vraagstukken rond onbegrepen gedrag en verslaving om een menselijke en zorggerichte aanpak vragen.
- ✗ We investeren in passende voorzieningen, zoals extra afkoelwoningen, met oog voor de draagkracht van buurten. In buurten waar problemen zich opstapelen, zetten we extra in op samenhangende ondersteuning en vroegsignalering om escalatie te voorkomen.
- ✗ We versterken de **maatschappelijke weerbaarheid**, zodat Amsterdam beter voorbereid is op crises en snel en effectief kan handelen wanneer dat nodig is.

6.4 Vrouwenveiligheid

Vrijheid en veiligheid horen onlosmakelijk bij elkaar. Daarom is het onacceptabel dat veel vrouwen zich onveilig voelen. We pakken geweld tegen vrouwen stevig aan. We hebben daarbij extra aandacht voor huiselijk geweld. Van voorlichting en campagnes tot opvangplekken en een gerichte daderaanpak: we doen er alles aan om de cyclus van geweld te doorbreken. *Gender mainstreaming* breiden we verder uit, zodat al het gemeentelijk beleid bijdraagt aan de emancipatie van vrouwen, non-binaire en transpersonen. We betrekken mannen actief via campagnes, wijkgerichte projecten en samenwerking met scholen en sportverenigingen om schadelijke genderpatronen bespreekbaar te maken en gedrag te veranderen. We investeren in de veiligheid in de openbare ruimte en in het uitgaansleven.

Dit gaan we doen

- ✗ We starten een **offensief voor vrouwen**, met duidelijke doelen voor emancipatie, preventie en veiligheid, en speciale aandacht voor vrouwen in een kwetsbare positie. Deze agenda ontwikkelen we samen met vrouwenorganisaties, met aandacht voor woonzekerheid, werk en armoede, de openbare ruimte en grassroots vrouwenorganisaties.
- ✗ We intensiveren de **aanpak van huiselijk geweld**. Partnergeweld is femicide en intieme terreur, geen familiedrama. Ook starten we een pilot met het delen van informatie volgens "*Clare's Law*". Met gerichte campagnes en betere communicatie vergroten we het bewustzijn rondom partnergeweld, zodat signalen eerder worden herkend en gemeld. Daarbij nemen we ook signalen zoals dierenmishandeling mee, omdat die kunnen wijzen op huiselijk geweld achter de voordeur.
- ✗ We investeren in **meer en betere opvangplekken voor slachtoffers** en versterken organisaties zoals Veilig Thuis. Ook bouwen we de gespecialiseerde meidenopvang (ROSA) verder uit, met extra aandacht voor kwetsbare groepen. Vrouwen zonder verblijfsstatus worden beter beschermd en ondersteund, en we zetten ons in voor aanpassing van landelijke regels die hen afhankelijk maken van een partner.
- ✗ We werken samen met internationale mensenrechtenorganisaties en andere steden aan het internationaal verbeteren van de positie van vrouwen.

"Wij hopen op een vrouwenagenda voor de hele stad, naar voorbeeld van de vrouwenagenda die voor Stadsdeel Nieuw-West is opgesteld."

— Stadsgesprek Inclusie

6.5 Criminaliteit bestrijden

De politie, met wijkagenten voorop, is een onmisbare partner in de stad. Juist omdat we op de politie vertrouwen, blijven we kritisch op het optreden waar dat nodig is. Ook digitale veiligheid krijgt meer aandacht: we pakken online criminaliteit aan en investeren in Europese technologie om minder afhankelijk te zijn van grote techbedrijven.

Dit gaan we doen

- ✗ We pakken ondermijning actief aan en bestrijden de invloed van criminaliteit op onze stad. Dat doen we onder andere door een **vergunningstelsel in te voeren voor toeristische winkels**, zodat malafide praktijken minder ruimte krijgen. Samen met de politie verbeteren we de gegevensuitwisseling om criminaliteit in de horeca effectiever tegen te gaan.
- ✗ We scherpen de **aanpak van fraude** aan. Via subsidievoorwaarden treden we harder op tegen subsidie- en zorgfraude en stellen we hogere eisen aan goed bestuur en transparantie. Zo zorgen we ervoor dat publiek geld terecht komt waar het hoort.
- ✗ We kiezen voor een gerichte en proportionele aanpak van veiligheid. Daarom starten we geen nieuwe pilots met preventief fouilleren en voeren we het i-criterium niet in.
- ✗ **Online criminaliteit** krijgt extra aandacht. Amsterdamse datacenters spelen een grote rol in de verspreiding van strafbaar materiaal zoals kinderporno, iets wat we actief en stevig willen bestrijden. We roepen datacenters op transparanter te zijn, zodat misbruik van digitale infrastructuur beter kan worden aangepakt. Hiervoor sluiten we een convenant met de datacenter sector.

Dit blijven we doen

- ✗ **BOA's** blijven duidelijk in hun rol: zij nemen geen politietaken over en krijgen geen extra geweldsmiddelen ten opzichte van de huidige situatie. Daaronder rekenen we het voortzetten van het pilotgebied in het centrum.

Hoofdstuk 7

De stad in beweging

7. De stad in beweging

Amsterdam groeit. Het aantal bewoners, werknemers en bezoekers neemt toe, en die groei zet de komende jaren door. Dat leidt tot meer drukte, druk op de openbare ruimte en uitdagingen rond bereikbaarheid en veiligheid. Het toerisme groeit ondanks maatregelen nog steeds, wat de druk op de openbare ruimte, zeker in de centrumgebieden, verder vergroot. De luchtkwaliteit wordt steeds beter maar blijft een punt van zorg, terwijl de behoefte aan groen en een gezonde leefomgeving groter wordt.

Deze ontwikkelingen vragen om duidelijke keuzes en een samenhangende visie. Met het voortzetten van de koers Amsterdam Maakt Ruimte zetten we in op een stad waarin ruimte eerlijk wordt verdeeld en leefkwaliteit, gezondheid en duurzaamheid centraal staan. Lopen, fietsen en openbaar vervoer vormen de ruggengraat van die stad. We maken ruimte voor groen, spelen en bewegen, sturen op betere spreiding en kwaliteitstoerisme, en zorgen dat Amsterdam toegankelijk en veilig blijft voor iedereen.

7.1 Slim en duurzaam onderweg

Steeds meer Amsterdammers durven zich niet meer te begeven in het verkeer. Ouders overwegen te verhuizen omdat fietsen naar school te gevaarlijk is geworden voor hun kinderen. In een stad die steeds drukker wordt maar de ruimte beperkt, moeten we maatregelen blijven nemen om ruimte te blijven maken voor verkeersveilige straten, ontmoeten, spelen en groen.

Dit gaan we doen

- × We zetten de invoering van **30 km/u** voort en passen wegen hierop aan bij groot onderhoud.
- × We nemen aanvullende maatregelen om fietspaden veiliger te maken, gezien de snelle toename van **elektrische fietsen en fatbikes**.
- × We maken extra ruimte voor de voetganger.
- × We experimenteren met snelheidsmaatregelen op het fietspad en onderzoeken hoe we verschillende snelheden beter kunnen scheiden, zodat kinderen en ouderen zich weer veilig voelen op de fiets.
- × We gaan verder met het realiseren van de **Oostbrug** en werken aan een langjarige investeringsagenda voor mobiliteit. Waaronder de **Westbrug**, een **tweede fietsring** en **veilige, goed verlichte fietsroutes**, ook 's nachts.
- × We blijven investeren in het **onderhouden** van onze stad en de **kades en bruggen**. De focus ligt bij onderhoud in een groot deel van de stad in plaats van enkele grootschalige herinrichtingen, zodat dit betaalbaar blijft. Tegelijk benutten we deze momenten om straten te vergroenen en verkeersveiliger te maken.
- × We maken afspraken met Google en andere aanbieders van kaartapps over **routesuggesties** die de drukte in het verkeer ten goede komen.
- × We onderzoeken hoe we het aantal **leeg rondrijdende taxi's** kunnen verminderen en werken aan een kwaliteitscertificeringssysteem.
- × Een stad heeft efficiënte bevoorrading en logistiek nodig. We houden daarom de systematiek van **venstertijden** tegen het licht, met het oog op verruiming tijdens **wegwerkzaamheden** en verruiming voor **schone en stille voertuigen**. We stimuleren samenwerking tussen bedrijven zodat er minder lege bestelbussen door de stad rijden.

7.2 Een bereikbare stad voor iedereen

Duizenden Amsterdammers maken elke dag opnieuw gebruik van de tram, de bus of de metro. Voor het bezoeken van een vriendin, voor woon-werkverkeer of voor een dagje uit naar het museum. Bereikbaarheid van onze stad blijft een prioriteit, juist ook voor mensen die slecht ter been zijn. En met de groei van de stad zorgen we ervoor dat we de investeringen doen die nodig zijn zodat het openbaar vervoer meegroeit.

Dit gaan we doen

- × We breiden **fijnmazig OV** uit in buurten waar dit nu ontbreekt en blijven ons inzetten voor **meer OV in de nacht**.
- × We breiden de regeling voor **gratis OV voor kinderen** in deze coalitieperiode uit naar kinderen tot 16 jaar.
- × **We werken samen met de regio en het Rijk** aan de doortrekking van de Noord-Zuidlijn naar Hoofddorp en aan het afbouwen van Zuidasdok. Indien het Rijk besluit om alleen een bijdrage te leveren aan de metro tot Schiphol en niet tot Hoofddorp zullen we onze bijdrage heroverwegen en mogelijk naar beneden bijstellen in goed overleg met onze regionale partners en het rijk.

7.3 Ruimte voor bewoners in een drukke stad

De ruimte in de stad is beperkt. De verwachting is dat er in 2050 een kwart miljoen méér Amsterdammers zijn en er 200.000 werkenden bijkomen. Als het aantal autobewegingen net zo hard stijgt, dan slokt de auto de openbare ruimte op. We creëren meer ruimte in de stad voor recreatie, vergroening en ontmoeten door een andere invulling aan parkeerplekken in de binnenstad en drukke buurten te geven.

Dit gaan we doen

- × Om buitenspelen aantrekkelijk te maken komen we met een **Actieplan Buitenspelen**. Hierbij zetten we in op aantrekkelijke speelplekken en breiden we de speeltuinbrigade uit zodat speeltuinen schoon en onderhouden zijn.

- ✗ We **heffen 10.000 parkeerplaatsen op** voor meer ruimte voor groen, buitenspelen, de voetganger en fietsparkeren en verminderen het **aantal parkeervergunningen**, met prioriteit in gebieden waar de druk op de openbare ruimte het grootst is.
- ✗ Om ruimte eerlijker te kunnen verdelen tussen autobezit en andere functies die nodig zijn voor een leefbare stad, **verhogen we stapsgewijs de tarieven voor bewonersvergunningen** en verlagen de **bezoekerskorting gefaseerd naar 40%**.
- ✗ We investeren in **deelauto's, deelbakfietsen en deelscooters**, met vaste hubs in drukke gebieden om verrommeling te voorkomen. We monitoren dit goed en als dit tot overlast leidt sturen we bij.
- ✗ We kijken naar de **parkeernorm bij nieuwbouw** voor de verschillende segmenten waar we voor bouwen, zodat stedelijke ontwikkeling beter aansluit bij de behoefte aan noodzakelijk autogebruik, met bijvoorbeeld meer ruimte voor gehandicaptenvergunningen en laad- en losplekken.
- ✗ We verlagen de parkeervergunningtarieven voor **deelauto's**.

Dit blijven we doen

- ✗ Amsterdam blijft een **inclusieve stad**, ook voor mensen die niet zonder auto kunnen. Bewoners met een beperking, mensen met cruciale beroepen en mantelzorgers behouden toegang tot een parkeervergunning die past bij hun specifieke behoefte.

7.4 Openbare ruimte eerlijk verdeeld

We blijven ons inzetten voor een openbare ruimte die veilig is voor meisjes en vrouwen. De openbare ruimte wordt minder een plek om je van A naar B te verplaatsen en meer een plek om te ontmoeten. Parken, bomen en groen geven daarbij rust in de hectiek van de stad.

Dit gaan we doen

- ✗ De openbare ruimte benaderen we minder vanuit het perspectief van voertuig en doorstroming, maar vanuit **verblijf en mens**. Sociale veiligheid en de wens tot verblijven, vragen om andere keuzes in verlichting en inrichting.
- ✗ Ook onze kinderen, ouderen en mensen met een **beperking** moeten zich veilig door de stad kunnen verplaatsen. Daarom blijven we investeren in het toegankelijk maken van de **openbare ruimte en OV-haltes**.
- ✗ We breiden de mogelijkheden tot **sporten in de openbare ruimte** uit door meer ruimte te maken voor urban sport, groene sportvoorzieningen en veilige, goed verlichte parken.
- ✗ Bij investeringen in verkeersveiligheid worden veilige schoolroutes expliciet meegewogen en krijgen buurten met veel kinderen en verkeersveiligheidsknelpunten extra aandacht.

Dit blijven we doen

- ✗ We blijven ons inzetten voor meer openbare toiletten in de openbare ruimte. Deze zijn hard nodig om parken en de openbare ruimte voor iedereen comfortabel te houden.
- ✗ We stimuleren kunst in de openbare ruimte zodat Amsterdammers overal in aanraking komen met kunst. Onze kunst in de openbare ruimte is inclusief en biedt ook plek voor nog ongehoorde verhalen in onze stad.

Hoofdstuk 8

Financiën en organisatie

8. Financiën en organisatie

De afgelopen jaren zijn de financiële uitdagingen voor Amsterdam verder toegenomen. Aanhoudende inflatie, stijgende rente, druk op de woningmarkt, netcongestie, oplopende kosten in het sociaal domein en onzekerheden in de economie zetten de gemeentelijke begroting structureel onder druk. Tegelijkertijd vragen grote maatschappelijke opgaven om forse investeringen in de stad en haar inwoners. De meerjarenramingen laten zien dat met name vanaf 2027 de financiële ruimte verder onder druk komt te staan als er geen aanvullende keuzes worden gemaakt. Zo zijn er het afgelopen jaar tegenvallers geweest, maar voorzien we ook tegenvallers voor de toekomst door de stijgende rente en de onzekerheid rondom de herverdeling van het gemeentefonds.

Wij vinden het van groot belang dat Amsterdam financieel gezond en bestuurbaar blijft. Daarom kiezen wij voor een solide en toekomstbestendige financiële huishouding, waarbij de gemeentebegroting structureel sluitend moet zijn. Dat betekent dat wij onze ambities zorgvuldig hebben afgewogen binnen de financiële kaders. Daarbij zijn scherpe keuzes onvermijdelijk geweest, zowel binnen beleidsprogramma's als in de fasering van investeringen en uitvoeringsplannen. Er ligt dan ook een grootschalig bezuinigingsprogramma voor de komende jaren. We vonden het noodzakelijk ingrepen te doen om zo effectief beleid te kunnen blijven maken. Dit is ook in lijn met het ingezette organisatieveranderingstraject.

Tegelijkertijd willen wij blijven investeren in een sterke, inclusieve en duurzame stad. Juist in onzekere tijden moet de gemeente betrouwbaar en nabij zijn voor Amsterdammers die ondersteuning nodig hebben. In onze afwegingen blijft daarom het uitgangspunt gelden dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen en dat de gevolgen van noodzakelijke maatregelen eerlijk en evenwichtig worden verdeeld.

Samen met andere gemeenten blijven wij richting het Rijk pleiten voor voldoende en stabiele financiering van gemeentelijke taken. De aanhoudende onzekerheid rondom het Gemeentefonds en de beperkte compensatie voor stijgende uitvoeringskosten maken het voor gemeenten steeds lastiger om structurele opgaven duurzaam te financieren. Daarom bereiden wij ons tegelijkertijd voor op verschillende financiële scenario's en blijven wij kritisch kijken naar mogelijkheden voor besparingen, efficiëntere uitvoering en herprioritering van middelen, zodat Amsterdam ook in de komende coalitieperiode financieel weerbaar blijft.

8.1 Ombuigingen

De financiële opgave waar de gemeente voor staat, vraagt om scherpe keuzes en een duidelijke focus. Wij kiezen daarom voor een compactere en effectievere organisatie, die haar capaciteit inzet op de grootste maatschappelijke opgaven voor Amsterdammers. Dat betekent dat we kritisch kijken naar taken, processen en beleid. Het vraagt om harde keuzes.

De noodzakelijke besparingen worden deels ingevuld door natuurlijke uitstroom uit de organisatie. Het overgrote deel komt voort uit inhoudelijke keuzes. Het stoppen van de bedrijfsafvalinzameling door de gemeente scheelt daarnaast ook capaciteit. Een deel van die keuzes zijn nu gemaakt. Daarnaast wordt een beleidsschouw gedaan.

De keuzes die gemaakt zijn, waren niet makkelijk. Tegelijkertijd vinden we het van groot belang om de organisatie wendbaar te maken en bij oplopende kosten te bezien hoe we effectiever impact kunnen maken.

Dit gaan we doen

- ✗ Via een brede beleidsschouw beoordelen we bestaand beleid op maatschappelijke impact voor de Amsterdammer én op de uitvoerbaarheid en werklust voor ambtenaren. Beleid dat onvoldoende bijdraagt aan onze doelen, te complex is of onevenredig veel capaciteit vraagt, wordt aangepast, vereenvoudigd of beëindigd. In totaal wordt er in 2030 2.500 fte inclusief inhuur bespaard.
- ✗ We verdelen de taakstelling over alle programma's, want iedereen staat aan de lat om te werken aan een effectievere organisatie. We hanteren daarvoor als uitgangspunt een verdeling waarin het aandeel van het programma in het totaal aantal fte voor 50% meeweegt, het aandeel in het totaal aantal fte generieke functies in hoge schalen voor 25%, en het aandeel in de totale lasten ook voor 25%. Dit wordt centraal aangestuurd en betreft alle personeelsleden, ook die in een gesloten systeem werkzaam zijn zoals de gebiedsontwikkeling en de tariefdiensten.
- ✗ Vanaf 1 juli 2026 geldt een vacaturestop voor functies vanaf schaal 10 en een inhuurstop voor externe inzet op dat niveau. Uitzonderingen zijn mogelijk voor functies die niet kunnen worden uitgesteld zonder de dienstverlening aan de stad direct te raken. Daarbij wegen we mee of de taak wettelijk verplicht is, of uitstel schade oplevert, en of interne invulling mogelijk is. Het college stelt samen met de gemeentesecretaris een proces vast waarin uitzonderingen worden beoordeeld en verantwoord.
- ✗ De ondernemingsraad heeft een belangrijke rol in het bewaken van de gevolgen van organisatieveranderingen voor medewerkers en de kwaliteit van het werk.
- ✗ De gemeenteraad heeft vanuit zijn kaderstellende en controlerende rol nadrukkelijk aandacht voor de gevolgen van keuzes voor bewoners, ondernemers en de kwaliteit van dienstverlening in de stad.
- ✗ We blijven investeren in jong talent en goed werkgeverschap.
- ✗ In het fysiek domein bezuinigen we op de hoeveelheid afwijkingen. Dit betekent dat bij het ontwikkelen en toepassen van ruimtelijk en regionaal beleid de ruimte voor beleidsafwijkingen wordt beperkt. Dit scheelt kosten in zowel de voorbereiding als later in de keten, bijvoorbeeld bij advies, overleg, vergunningverlening etc. Ook verminderen we de bijdrage aan duurzaamheid omdat er extra middelen uit het Rijk zijn gekomen.
- ✗ Daarnaast wordt er bezuinigd binnen openbare ruimte door onder andere Puccini te versoberen en de tweede bestuurslaag anders te betrekken bij de besluitvorming.
- ✗ We verminderen de inzet van Amsterdam en Partners en het gebruik van de Clipper Amsterdam.
- ✗ We verhogen de bezettingsgraad van sportaccommodaties en onderzoeken tariefstijgingen om zo de kosten van sport duurzaam te beheersen.
- ✗ De zorgkosten lopen op, daarom wordt er een bezuiniging opgelegd op de WMO, waaronder Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen. Voor een deel van deze bezuiniging wordt gekeken naar het inzetten van collectieve oplossingen in plaats van individuele trajecten. Hetzelfde geldt voor de jeugdzorg, waarin we het financieel kader volgen van het rijk en onze eigen bijdrage afbouwen. Daarnaast laten we de risicoreservering voor de rijksbijdrage vervallen.
- ✗ Door een tegenvallende bijdrage vanuit het rijk voor de BUIG wordt bij werk en inkomen ook structureel bezuinigd.
- ✗ Ook richten we het werk voor veiligheid in de stadsdelen anders in waardoor we middelen besparen.

8.2 Lasten

Toeristenbelasting

Amsterdam blijft een aantrekkelijke bestemming voor bezoekers van over de hele wereld. Toerisme draagt bij aan de economie van de stad, maar legt tegelijkertijd een grote druk op de openbare ruimte, leefbaarheid en gemeentelijke voorzieningen. De coalitie kiest er daarom voor de toeristenbelasting te verhogen, zodat bezoekers een eerlijkere bijdrage leveren aan de kosten die de stad maakt voor beheer, onderhoud, handhaving en investeringen in de kwaliteit van de leefomgeving.

Dit gaan we doen

- ✗ We verhogen de toeristenbelasting in een eerste stap naar 16 procent in 2027. Daarna wordt de toeristenbelasting jaarlijks met 1 procentpunt verhoogd tot een totaal van 20 procent. Hiermee voldoen we aan de verordening van de raad.
- ✗ Met de opbrengsten van de hogere toeristenbelasting investeert de gemeente in een schone, veilige en leefbare stad voor bewoners en bezoekers. Zo dragen toeristen meer bij aan voorzieningen waarvan zij gebruikmaken en kunnen noodzakelijke investeringen in de stad en maatregelen voor de binnenstad worden bekostigd.
- ✗ Daarnaast onderzoeken we een verbreding van de Vermakelijkhedenretributie.

Parkeren

De druk op de openbare ruimte in Amsterdam neemt verder toe, terwijl de stad voor grote investeringen staat in onderhoud, vergroening, veiligheid, bereikbaarheid en de kwaliteit van straten en pleinen.

Dit gaan we doen

- ✗ Om deze investeringen mogelijk te maken en tegelijkertijd zorgvuldig om te gaan met de schaarse ruimte in de stad, verhoogt de coalitie gefaseerd

de tarieven voor bewonersparkeervergunningen. Daarmee vragen we een eerlijkere bijdrage van het gebruik van de openbare ruimte, die van grote waarde is voor alle Amsterdammers.

- ✗ Ook de korting op parkeren voor bezoekers wordt gefaseerd verlaagd. Daarbij houden we oog voor een zorgvuldige invoering voor bewoners.

Overige belastingen

De coalitie kiest er in deze bestuursperiode voor om de OZB en de afvalstoffenheffing niet te verhogen. In een tijd waarin veel Amsterdammers te maken hebben met stijgende kosten voor wonen en levensonderhoud, vinden wij het belangrijk om de lokale lasten voor bewoners zoveel mogelijk stabiel te houden. Daarom zoeken we de noodzakelijke dekking voor investeringen en financiële opgaven primair in scherpe keuzes, een effectievere organisatie en andere inkomstenbronnen. Tegelijkertijd vraagt de financiële positie van de gemeente om realisme en zorgvuldigheid richting de toekomst. De coalitie blijft de ontwikkeling van de gemeentefinanciën en de noodzakelijke investeringen in de stad nauwlettend volgen. Mocht de financiële situatie daar in de toekomst aanleiding toe geven, dan sluiten we aanvullende maatregelen niet op voorhand uit. Ook andere belastingen zoals de forensenbelasting en vermakelijkhedenretributie zijn bespreekbaar wanneer de financiële positie van de gemeente daar om vraagt.

Dit gaan we doen

- ✗ Door de bezuinigingen die worden ingevoerd en de lasten die worden verhoogd, is er van 2026 tot en met 2030 een sluitend beeld en ontstaat er financiële ruimte in de jaren na 2030. We egaliseren het verschil in de jaarschijven.
- ✗ De vorige periode zijn er veel beleidsprogramma's incidenteel gefinancierd omdat deze toen werden opgestart. Het heeft de partijen ertoe gedwongen om – als zij deze programma's niet verloren wilden laten gaan – opnieuw incidenteel geld vrij te maken. Om ervoor te zorgen dat de programma's die eigenlijk structureel van aard zijn ook zo te financieren wordt er een bestuursopdracht gestart. In deze bestuursopdracht onderzoeken we welke middelen structureel moeten worden gefinancierd aan de hand van vooraf

vastgestelde criteria. We kijken hierbij onder andere terug naar de financiering van het beleid de afgelopen 8 jaar. Tevens wordt de opdracht gegeven om een voorstel te doen om incidentele middelen die niet structureel gefinancierd worden ook daadwerkelijk te laten aflopen binnen de coalitieperiode. In deze opdracht houden we rekening met het feit dat een structurele bijstelling van het uitgavenniveau noodzakelijk is, omdat uitgaven structureel sneller groeien dan inkomsten.

8.3 Financiële spelregels

- ✗ De komende periode worden reserves wederom doorgelicht met als doel financiële ruimte te creëren voor vermogensopbouw en het verlichten van renterisico's.
- ✗ We schrappen alle horizontale thema's in de begroting behalve ongelijk investeren voor gelijke kansen om zo de administratieve druk te verlichten.
- ✗ De komende periode wordt de evaluatie van beleid verder gestandaardiseerd met de wens dat op termijn al het beleid wordt geëvalueerd. Hierbij wordt ook de Doelenboom doorgelicht op of het doel verplicht is in de BBV, of het doel direct effect sorteert in het leven van Amsterdammers en de uitvoeringslast van de monitoring.
- ✗ Onze buffer is de algemene reserve, waarvan we de normhoogte vastleggen op 5% van ons begrotingstotaal.
- ✗ We sturen op structureel evenwicht door in onze begroting een duidelijk onderscheid te maken tussen incidenteel en structureel beleid. Deze periode zorgen we voor meer structurele financiering om zo het beleid te borgen naar de toekomst.
- ✗ We zorgen dat de bestedingskracht van de begroting op peil blijft door rekening te houden met de toekomstige loon- en prijsontwikkelingen. Daarbij is de standaardregel dat we de loon- en prijsindexatie jaarlijks uitkeren volgens onze systematiek, waarbij we de beschikbare middelen – wat we binnenkrijgen vanuit het Rijk en de indexatie van onze eigen inkomsten – beschikbaar stellen voor compensatie.
- ✗ Om zoveel mogelijk gebiedsgericht te werken, bepalen we per programma welke middelen zich hiervoor lenen en zetten deze middelen in gegeven de lokale opgaven, in overleg met de dagelijks besturen.
- ✗ Om een goede integrale afweging te kunnen maken tussen de verschillende beleidsdoelstellingen en bijbehorende middelen vindt de besluitvorming over de begroting plaats op één vast moment in het jaar. Dit 'hoofdbesluitvormingsmoment' valt in het voorjaar, bij de kadernota.
- ✗ We geven invulling aan de wens van de raad om het meerjarig budgettaire beeld tweemaal per jaar te bespreken, in het voorjaar op hoofdlijnen in een nieuw product (de kadernota) en integraal in de begroting. De kadernota in het voorjaar schetst op hoofdlijnen de actuele ontwikkelingen, bevat een meerjarig budgettair beeld en de richting voor beleidskeuzes die hieruit voortvloeien (intensiveren, bijsturen). De raad kan zo eerder in het proces kaders meegeven voor het opstellen van de begroting
- ✗ De voorjaarsbesluitvorming bepaalt op hoofdlijnen de kaders voor de begroting in het eerstvolgende jaar, inclusief de meerjarenraming. Het uitgangspunt is dat mee-en (onvermijdelijke) tegenvallers onderdeel zijn van de integrale besluitvorming. Bij tegenvallers is het de verantwoordelijkheid van een collegelid om zelf voorstellen te doen hoe deze tegenvallers te dekken. Bij meevallers beslist het college hoe deze worden ingezet.
- ✗ Voor een aantal specifieke onderdelen, waarvan de uitgaven gedekt worden met inkomsten uit bestemmingsheffingen / tarieven, geldt een gesloten systeem. Dat houdt in dat vanuit dat onderdeel geen compensatie gevonden hoeft te worden voor een tegenvaller in een ander onderdeel binnen het programma. Dit geldt voor afvalstoffenheffing, rioolrecht en vergoedingverlening, toezicht en handhaving (VTH) en water.
- ✗ We verschuiven het autorisatieniveau naar het niveau van begrotingsprogramma in plaats van programmaonderdeel. Tegelijk stellen we meer begrotingsprogramma's in, die rondom maatschappelijke opgaven zijn gevormd. Daarmee zijn we slagvaardiger en wendbaarder, en kunnen we beter sturen op het behalen van maatschappelijke prestaties. De raad blijft goed in staat hun controlerende taak uit te voeren.

8.4 Schuldpositie

- ✗ We starten een integrale investeringsboard die het college onafhankelijk adviseert om concurrentie binnen programma's te verkleinen. We wegen mee dat rendabele investeringen zichzelf terugverdienen, waarbij dit in balans moet worden gehouden met de schuldpositie.
- ✗ In het licht van de geopolitieke onzekerheid sturen we op het beperkt toelaten van aanvullende investeringen en kiezen we ervoor ook op de investeringsportefeuille te bezuinigen. Zo blijven we financieel wendbaar.
- ✗ De schuldquote van 110 procent blijft onze leidraad. Deze periode starten we een bestuursopdracht om meer bezuinigingen binnen de investeringsportefeuille te realiseren. De inzet hierbij is dat op termijn de schuld niet boven de 110 procent zal stijgen. In de bestuursopdracht wordt tevens onderzocht hoe er blijvend geïnvesteerd kan worden in de stad, gezamenlijk met onder andere het rijk en de vervoerregio, en het renterisico wat hierbij hoort, kan worden afgevangen.

Om de schuldpositie beheersbaar en de begroting houdbaar te houden nemen wij de adviezen uit de Nota Begrotingsruimte over. Dat betekent dat wij:

- ✗ Blijven inzetten op gezonde overheidsfinanciën, waarbij structurele taken worden bekostigd met structurele baten.
- ✗ De invloed van demografische ontwikkelingen op de begroting beter in beeld brengen en vertalen naar de verdeling van middelen binnen de begroting.
- ✗ Per programma sturen op budgetflexibiliteit, zodat tijdig en gericht kan worden bijgestuurd bij financiële tegenvallers. We stellen per 2030 een norm in voor budgetflexibiliteit van gemiddeld 10 procent. De precieze hoogte bepalen we per programma.
- ✗ Positieve rekeningresultaten boven € 50 miljoen automatisch toevoegen aan de reserve vermogensopbouw ter versterking van het eigen vermogen en beperking van de schuldgroei.

8.5 Organisatie: ongelijk investeren voor gelijke kansen als standaard

We blijven inzetten op ongelijk investeren voor gelijke kansen: meer aandacht, capaciteit en middelen waar de opgaven het grootst zijn. Deze bestuursperiode verankeren we dit principe verder in de organisatie, begroting en werkwijze, zodat het een vanzelfsprekend onderdeel wordt van beleid, uitvoering en besluitvorming. Een coördinerend wethouder bewaakt de samenhang en zorgt ervoor dat alle directies en partners vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bijdragen aan het verkleinen van kansenongelijkheid.

We erkennen dat institutioneel racisme en discriminatie binnen beleid, uitvoering en toezicht hebben bijgedragen aan ongelijkheid en wantrouwen richting de overheid. Daarom blijven we investeren in bewustwording, cultuursensitief werken, toetsing van beleid en samenwerking met bewoners en gemeenschappen. We sturen gezamenlijk op resultaten in de gebieden waar de opgaven het grootst zijn, met bijzondere aandacht voor Nieuw-West, Zuidoost en Noord, zonder andere kwetsbare buurten uit het oog te verliezen. Ook stadsdelen geven binnen hun eigen budgetten prioriteit aan ongelijk investeren.

Dit gaan we doen:

- ✗ We zorgen dat inkoop, subsidiëring en opdrachtverlening beter aansluiten op langjarige gebiedsopgaven en geven maatschappelijke organisaties en bewonersinitiatieven meer ruimte voor continuïteit, samenwerking en lokaal vakmanschap. Tegelijkertijd verminderen we regeldruk en verantwoordingslasten, zodat professionals meer ruimte hebben voor maatwerk, direct contact en ondersteuning van bewoners en gemeenschappen.
- ✗ Om maatschappelijke voortgang beter zichtbaar te maken, werken we met een integrale manier van monitoren en leren, waarin data, ervaringen van bewoners en professionals en de samenhang tussen thema's als wonen, gezondheid, onderwijs, veiligheid en vertrouwen samenkomen. De programmeerteams hebben hierin een aanjagende en verbindende rol: zij organiseren samenwerking, helpen barrières tussen systemen te doorbreken en zorgen dat investeringen terechtkomen waar ze het meeste verschil maken. Daarbij erkennen we dat deze beweging soms schuurt en leidt tot discussie

en verandering. Juist door die dialoog aan te gaan, bouwen we aan een overheid die niet alleen stuurt, maar ook leert, verbindt en durft te veranderen. Verantwoording vindt plaats op bemensing, voorzieningen, co-creatie, eigenaarschap, *community based* werken en gelijkwaardig werken met ervaringsdeskundigheid, niet alleen op cijfers.

- ✗ Gebiedsgerichte opgaven staan centraal in de sturing. De directies en bestuurders sturen gezamenlijk op maatschappelijke opgaven die zijn opgebouwd uit beleidskennis, praktijkkennis en ervaringskennis. We reserveren een budget voor het waarderen en vergoeden van lokale kennis en expertise. We maken ruimte voor uitvoering in buurten zelf en sturen hierop in alle portefeuilles die in buurten hun weerslag vinden. We kijken naar knellende regels en verantwoordingen en kijk met elkaar naar een werkwijze en kader om lokale inzet en expertise in te zetten. We maken gebruik van het 'nee tenzij' criterium: als er al een initiatief is op een gebied dat kwalitatief goed is, wordt er niet een nieuw zelfde soort initiatief ontwikkeld.
- ✗ Met het nieuwe beoogde gebouw voor gemeentelijke huisvesting bereiden we ons voor op het werken van de toekomst. Een centraal gelegen goed bereikbare plek waar veel ambtenaren onder een dak komen te werken.
- ✗ De stadsdeelbestuurders krijgen een grotere taak in de uitvoering. We zien dat zij een belangrijke brugfunctie vervullen naar de inwoners, en daarom als bestuurder meer verantwoordelijkheden moeten krijgen in de uitvoering van het gemaakte beleid. Tegelijkertijd denken wij dat zij dit juist effectiever kunnen doen wanneer we op sommige plekken het aantal stadsdeel— bestuurders verminderen. De functie wordt daarmee minder politiek en meer gericht op uitvoering en kan helpen om het beleid dichterbij haar inwoners te brengen. Daarom gaan we in beginsel terug van drie naar twee dagelijks bestuurders in de stadsdelen, met uitzondering van de masterplangebieden en het stadsgebied Weesp. De dagelijks bestuurders zullen waarschijnlijk per 1 juli 2026 worden benoemd. De benodigde wijziging van de Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022 wordt in procedure gebracht en zal na vaststelling met terugwerkende kracht tot en met hun benoemingsdatum worden toegepast.

- ✗ Vier jaar na de fusie is Weesp een volwaardig onderdeel van de gemeente Amsterdam, met behoud van een eigen identiteit, rijke geschiedenis en sterke gemeenschapszin. Het college waardeert de unieke kwaliteiten van Weesp, van het landelijke gebied en de betrokken agrariërs tot de levendige binnenstad aan de Vecht met haar horeca, winkels en recreatie. Tegelijkertijd groeit Weesp sterk en blijft het belangrijk dat voorzieningen meegroeien, zodat zowel huidige als nieuwe Weespers prettig kunnen wonen, werken en samenleven.

8.6 Financiële tabel begroting

Bedragen in € miljoen	2026	2027	2028	2029	2030
Startstand (Kadernota 2026)	20,2	-20,4	-16,1	-15,1	-52,4
Actualisaties overige ontwikkelingen					
Actualisatie rekeningresultaat 2025	-1,2				
Actualisatie verwacht resultaat 2026 & 2027		10,0	20,0		
Daling budget BUIG	-12,0	-12,0	-6,0	-6,0	-6,0
CDOKE-middelen	39,5	30,0	30,0	30,0	30,0
Totaal actualisaties overige ontwikkelingen	26,3	28,0	44,0	24,0	24,0
Startpositie tekorten					
Teruglopende legesinkomsten	-18,5	-13,9	-13,9	-13,9	-13,9
Tekorten sport	-11,3	-12,3	-12,3	-14,1	-14,1
Tekorten bestuur & organisatie	-38,9	-14,9	-3,4	-0,9	
Eindejaarsmarge	-22,1				
Taakstelling op de organisatie Begroting 2025		-15,0	-15,0	-15,0	-15,0
Totale dekkingsopgave in de programma's	-90,8	-56,1	-44,6	-43,9	-43,0
Lokale heffingen					
Verhoging toeristenbelasting		60,0	65,0	70,0	75,0
Verhoging parkeervergunningen		20,0	20,0	26,0	26,0
Verlaging korting bezoekersregeling		4,5	9,0	13,5	18,0
Totaal lokale heffingen		84,5	94,0	109,5	119,0
Ombuigingen					
Organisatieverandering 2030		62,5	125,0	187,5	250,0
Beperken ruimte voor beleidsafwijkingen bij ruimtelijk beleid		1,3	2,5	3,8	5,0
Besparen op opgave Versnellen overgang naar duurzame stad		1,3	2,5	3,8	5,0
Economische zaken		0,0	0,5	0,5	1,0
Sportaccommodaties		0,0	1,2	3,0	3,0

Bij afwijkingen tussen de tekst en de tabel zijn de bedragen in de tabel leidend.

Bedragen in € miljoen	2026	2027	2028	2029	2030
Aanvullende jeugdhulp		0,0	30,3	30,8	30,8
Wmo (MO/BW)		2,5	5,0	7,5	10,0
Veiligheid		0,8	1,6	2,4	3,2
Verminderen inzet op budget stadsverbetering		0,0	0,0	0,0	4,0
Ombuigingen openbare ruimte		6,3	12,5	18,8	25,0
Ombuigingen BUIG		1,8	3,5	5,3	7,0
Totaal ombuigingen	0,0	76,4	184,6	263,3	344,0
Investerings					
Exploitatielasten extra investeringsruimte			-5,1	-5,1	-29,0
Totaal investeringen	0,0	0,0	-5,1	-5,1	-29,0
Intensivering					
1. Een thuis in de stad					
Amsterdamse aanpak volkshuisvesting	-0,5	-15,8	-20,1	-20,1	-20,1
Afdracht VEF		-12,0	-12,0	-12,0	-12,0
Studentenhuysvesting		-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Isolatiepact			-6,5	-6,5	-6,5
Masterplannen Nieuw-West, Zuidoost, aanpak Noord & aanpak Binnenstad		-16,0	-19,0	-19,0	-19,0
2. Kansengelijkheid centraal					
Onderwijs		-9,4	-11,8	-14,8	-16,4
Lerarenagenda		-2,3	-2,3	-2,3	-2,3
MBO traineeship		-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
HBO en kennisinstellingen		-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Verbetering samenwerking jeugdzorg en onderwijs		-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Jongerenwerk		-1,0	-1,0	-2,5	-2,5
Sport		-3,5	-3,7	-3,7	-3,7
Armoederegeling sport		0,0	0,0	-1,4	-1,4
Gezondheid	-0,7	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9

Bedragen in € miljoen	2026	2027	2028	2029	2030
Kunst & cultuur (incl kunstenplan, cultuur coaches)		-0,4	-0,4	-29,6	-29,6
Broedplaatsen		-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Lokale media en buurtmedia		-0,6	-0,6	-1,6	-1,6
Vergrijzing		-1,0	-2,0	-4,0	-6,0
Dakloosheid, opvang en ongedocumenteerden		-9,0	-9,0	-9,0	-9,0
3. Een stad van de toekomst					
Een duurzame toekomst (inzet CDOKE-middelen)	-39,5	-30,0	-30,0	-30,0	-30,0
Klimaatadaptatie en groen		-3,0	-5,0	-5,0	-5,0
Bomen		-2,0	-3,0	-3,0	-3,0
Dierenwelzijn		-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Voedselstrategie		-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Artis			-1,0	-3,0	-3,0
4. Werk, ondernemen en bestaanszekerheid					
Economie		-8,1	-8,1	-13,1	-13,1
Fonds binnenstad		-5,0	-5,0	-10,0	-10,0
Vergunningplicht binnenstad		-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Armoede		0,0	-5,0	-5,0	-5,0
Bestaanszekerheid	0,0	-6,5	-9,0	-11,0	-11,0
Pilot asielzoekers aan het werk		-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Stap voor stap		-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
5. De overheid als bondgenoot					
Verbeteren dienstverlening + recht op een fout		-2,3	-3,3	-6,3	-6,3
Democratisering (incl. burgerberaad)		-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Bekostiging fractievertegenwoordigers kleine partijen		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Menselijke dienstverlening en digitalisering	-0,5	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
AI agenda		-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Privacy		-1,0	-1,0	-0,5	-0,5
Een schonere stad*		-11,0	-11,0	-11,0	-11,0
6. Vrij en veilig					
Antidiscriminatie en diversiteit		-2,0	-2,0	-2,0	-2,0

* Deels gedekt uit de
egalisatievoorziening
Afvalstoffenheffing.

Bedragen in € miljoen	2026	2027	2028	2029	2030
Inzet voor mensenrechten		-1,0	-0,6	-0,6	-0,6
Route naar herstel		-1,0	-2,5	-2,5	-2,5
Aanpak online leefwereld		0,0	-1,5	-1,5	-1,5
Veiligheid		-2,5	-4,3	-5,0	-6,0
Vrouwenoffensief		-1,0	-3,0	-3,0	-3,0
7. De stad in beweging					
Uitbreiding gratis OV jongeren			-20,0	-20,0	-20,0
Deelmobiliteit	-0,5	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Dagelijks onderhoud openbare ruimte		-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Totaal intensiveringen	-41,7	-166,1	-232,4	-287,7	-292,3
Saldo	-86,0	-53,7	24,4	44,9	70,2
Egalisatie	86,0	53,7	-24,4	-44,9	-70,2
Eindsaldo coalitieakkoord 2026-2030	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tot slot

Nawoord formateur

Op 2 april 2026 gingen we van start met onze gesprekken in de Roze Studio aan de Scheepsbouwkade op het NDSM-terrein. Sindsdien zijn we 21 keer samengekomen om over het coalitieakkoord te praten op zeer uiteenlopende locaties. Van het kantoor van De Nederlandsche Bank tot aan broedplaats de Ceuvel. We zijn door de hele stad geweest.

We hebben tijdens het formatie proces veel geleerd. In de eerste plaats van onze stadsformatoren. Eva Bollen (later vervangen door Thomas Bayer), Abdelhamid Idrissi en Saskia Bosnie zijn voor ons van onschatbare waarde geweest door ons er steeds weer aan te herinneren dat de werkelijkheid van de Stopera te vaak een andere werkelijkheid is dan die de Amsterdammer ervaart. Onze stadsformatoren dragen uiteraard geen enkele verantwoordelijkheid voor de inhoud van dit coalitieakkoord, maar ze

hebben ons wel sterk geholpen in onze gedachtenvorming. We zijn Eva, Thomas, Abdelhamid en Saskia zeer dankbaar. Dankbaar zijn wij ook alle mensen en organisaties die ons brieven en input hebben gestuurd en die zijn aangeschoven tijdens de thematafels. De bijeenkomsten waren steeds zeer informatief en hebben onze gedachten gescherpt over de diverse thema's te weten, de Woonopgave, Masterplannen en Aanpak Noord, Informele Zorg, Versterking Amsterdamse Economie, en Amsterdam als onderdeel van de Europese Tech As. Daarnaast heeft op 13 mei 2026 een zeer constructief gesprek plaatsgevonden met de fractievoorzitters van de oppositiepartijen over de gemeentelijke organisatie. Ook hebben de fracties van PRO Amsterdam en D66 Amsterdam 9 aanvullende stadsgesprekken georganiseerd over uiteenlopende thema's.

Tijdens het formatieproces zijn lunches georganiseerd met bewoners van de stadsdelen Zuidoost, Nieuw-West en Noord. We hebben geluncht met het nieuwe dagelijkse bestuur van stadsgebied Weesp. En op 13 mei 2026 vonden de stadsgesprekken plaats met gelote Amsterdammers. Al die gesprekken waren openhartig en verhelderend. We zijn iedereen die mee heeft gedaan zeer dankbaar.

Tenslotte willen we graag stilstaan bij de uitstekende ambtelijke ondersteuning die we tijdens het formatieproces hebben gehad.

Hendrik Jan Biemond
Mei 2026, Amsterdam

“Een sterke stad bouwen we samen: met overheid, politiek, bewoners, marktpartijen en gemeenschapsorganisaties, aan een Amsterdam dat groeit in verbondenheid, vertrouwen en eigenaarschap voor deze en volgende generaties.”

— Saskia Bosnie, *Directeur Sabo Advies, stadsformateur*

Bijlagen

Bijlage A

Portefeuilleverdeling

PRO		D66
Volkshuisvesting (inclusief isolatieoffensief) Woningbouw Asiel & opvang Masterplan Zuidoost	Werk & inkomen Bestaanszekerheid Kennisinstellingen Sport & bewegen Maatschappelijke voorzieningen Deelnemingen Masterplan Nieuw-West	Economische zaken (inclusief circulaire economie) Aanpak Binnenstad Dienstverlening Digitale zaken Aanpak Noord
Onderwijs (inclusief bibliotheken) Jeugdzorg Jongerenwerk Jeugdperspectief	Financiën Coördinator personeel & organisatie (inclusief bedrijfsvoering) Kunst & cultuur Dierenwelzijn	Ruimtelijk ordening Grond en ontwikkeling Bouwstimulering Zorg Senioren (inclusief seniorenhuisvesting)
Sociale rechtvaardigheid (armoede & schuld- hulpverlening Herstel toeslagenouders Diversiteit & inclusie Coördinatie ongelijk investeren Inclusieve organisatie	Duurzaamheid & energietransitie Groen & buitenspelen Water Erfgoed Voedselstrategie Afval	Mobiliteit Openbare ruimte Varen Gemeentelijk vastgoed Evenementen

* De portefeuilles democratisering en vrouwen-
offensief komen onder de burgemeester te vallen.

Bijlage B

Stadsdelen

Stadsdelen	
Centrum	D66 voorzitter, PRO algemeen lid
West	PRO voorzitter, D66 algemeen lid
Oost	PRO voorzitter, PRO algemeen lid
Noord	D66 voorzitter, PRO algemeen lid (2x)
Zuid	D66 voorzitter, PRO algemeen lid
Zuidoost	PRO voorzitter, D66 algemeen lid, PRO algemeen lid
Nieuw-West	PRO voorzitter, D66 algemeen lid, PRO algemeen lid
Weesp	Reeds verdeeld

COALITIEAKKOORD AMSTERDAM 2026-2030

